İKTA DERGİSİ

İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları

Yıl: 2 • Sayı: 7 • Mayıs 2026

AHLAK ADALETLE BAŞLAR
ADALETSİZLİKLE BİTER

Bir Resim ve Düşündürdükleri / 1

Başlarken / 3

Sevgili Peygamberimiz'in Güzel Ahlâkından Bir Demet
Prof. Dr. İSMAİL HAKKI ÜNAL / 5

İnsandan Topluma İnşa Edici İksir
CEMAL NAR / 8

Edebiyat, Salih İstikamet ve Kahramanmaraş
ALTAN AYDEMİR / 10

Babalar Can'dır!
ALİ KÜÇÜKDAĞLI / 12

İlmin Üstünde İlim Var
RAMAZAN TAHİROĞLU / 15

Toplumda Güven Kaybolursa Hayatlar Dağılır
ALPER ESKİKILIÇ / 16

Sodom ve Gomore'ler Yıkılmaya Mahkûmdur
MEHMET YUMRUTAŞ / 17

İnsan Kitap ve Topluma Dair Güzel Sözler / 20

Benim Canım İstanbul
KADRİ ERGENEKON / 21

Kamu Yönetiminde Adalet, Liyakat ve İlim: Ali
AHMET SANDAL / 22

Gelmeden Göçü Bildiren Ulak
KADİR ÇELİK / 26

Etme
MELİHA BOZTEPE / 28

Mücellâ
ZİŞAN SAĞLAM ORHAN (GÜŞTA) / 29

Yüz Yaş
ARAFAT ARIK / 30

Mizan, Değer ve İstikamet: Hakikatin Sınırları Üzerine
CUMA YILMAZ / 31

İnsan Kitap ve Topluma Dair Veciz Sözler / 33

Gökdelenlerin Gölgesinde Kahramanmaraş'ın Üretim Manifestosu
YUSUF ÇELİK / 34

Çare-Siz
CUMA YILMAZ / 37

Ankara Hıdırlık Tepe'deki Ucube Dikilitaşlar Neyi Sembolize Ediyor? (2)
OSMAN ŞAHİN/ 38

Bir Safahtan Öte Kitap Dostu: Yaşar TÜRKKORUR / 41

Ankara'da Dost Ziyaretlerinde Bulunarak Dergimizi Hediye Ettik ve Tanıttık / 42

Kahramanmaraş Merkezde Hemşehrilerimize Dergimizi Hediye Ettik ve Tanıttık / 44

Kahramanmaraş Pazarcık'ta Hemşehrilerimize Dergimizi Hediye Ettik ve Tanıttık / 46

Güre Cumhuriyet Mahallesi, Orman Kampı Caddesi, No: 2 Edremit/BALIKESİR

0 266 384 60 60

adrinatermal

adrinahotel

adrina
termal hotel
health & spa
★ ★ ★ ★ ★

Bir Resim ve Düşündürdükleri

Dergimizin elinizde bulundurduğunuz bu 7. sayısıdır. İlk sayıdan bu yedinci sayıya kadar, bir hususu gerçekleştiriyoruz, elhamdülillah. Ön kapakta ve ilk sayfada bir resim ve isim ya da benzeri bir şekle (harita, desen, motif vb gibi bir şekle) ya da söze Dergimizin ön kapağında yer veriyoruz ve ondan sonra da o yer verdiğimiz resmin, ismin ya da şeklin düşündürdüklerini beyan ediyoruz. Dergimizin bu yedinci sayısında da "Bir Resim ve Düşündürdükleri" başlığı altında görüşlerimi açıklıyorum.

Kapak resminde18 yapraklı bir papatya resmi ve resmin çekirdek dediğimiz tam ortasında "Ahlak" ve birinci yaprak olarak belirlediğimiz en üst kısmında da "Adalet" yazmaktadır.

Bu resmin tam altında da "Ahlak adaletle başlar. Adaletsizlikle biter" diye bir veciz söze yer verdik.

Bu sayı, Dergimizin Mayıs sayısı ve Ülkemizde Mayıs içinde "Etik (Ahlak) Günü" kutlanır. Kutlanır. Mayıs ayı içinde, Ülkemizde, Kamuda etik (ahlak) kültürünü yerleştirmek, farkındalığı artırmak ve kamu hizmetlerinin adil, şeffaf, etkili yürütülmesini sağlamak maksadıyla her yıl Etik Haftası olarak kutlamalar yapılır. 25 Mayıs günü de "Etik Günü" olarak kabul edilir ve çeşitli faaliyetlerle kamu görevlilerinin etik ilkelere uyması teşvik edilir. (Ülkemizde 25 Mayıs'ın Etik Günü olarak kutlanması 5176 sayılı Etik Kanununun bu tarihte çıkarılmış olmasından kaynaklanır)

Evet, denk geldi ve biz de Dergimizin Mayıs ayı sayımızda Etik (Ahlaki) değerlere yer verdik.

Ülkemizde 2004 yılından beri Kamu Görevlilerinin etik noktasında uymalarını gereken ilkeleri belirleyen Etik (Ahlaki) Hukuki Düzenlemeler mevcuttur. Ve o ilkeler de 18 adettir. Bizim ön kapakta yer alan resimde de 18 yaprak ve Adaletle başlayan 18 ilke mevcuttur.

25/05/2025 tarih ve 5176 Sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna göre çıkartılan Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte 18 Ahlak (Etik) ilkesi belirtilir.

Bu ilkeler şunlardır:

1.Görevin yerine getirilmesinde kamu hizmeti bilinci
2.Halka hizmet bilinci
3.Hizmet standartlarına uyma
4.Amaç ve misyona bağlılık
5.Dürüstlük ve tarafsızlık
6.Saygınlık ve güven
7.Nezaket ve saygı
8.Yetkili makamlara bildirim
9.Çıkar çatışmasından kaçınma
10.Görev ve yetkilerin menfaat sağlamak amacıyla kullanılmaması
11.Hediye alma ve menfaat sağlama yasağı
12.Kamu malları ve kaynaklarının kullanımı
13.Savurganlıktan kaçınma
14.Bağlayıcı açıklamalar ve gerçek dışı beyan
15.Bilgi verme, saydamlık ve katılımcılık
16.Yöneticilerin hesap verme sorumluluğu
17.Eski kamu görevlileriyle ilişkiler
18.Mal bildiriminde bulunma

Bu Devletin kamu görevlilerinin uyması için belirlediği 18 Ahlak (Etik) ilkesidir. Bunlar kamu görevlileri için geçerlidir. Benim belirlediğim 18 Ahlak (Etik) ilkesi şunlardır ki, tüm insanlar için, A'dan Z'ye, yediden yetmiş yediye, herkes için geçerlidir.

1.Adalet
2.İyilik
3.Yalan Söylememek
4.Emanete Riayet Etmek
5.Sözünde Durmak
6.Cömertlik
7.Selamlaşmak
8.Güleryüzlü Olmak
9.Temiz Olmak
10.Merhamet
11.Tevazu
12.Sevgi
13.Saygı
14.Sadakat
15.Hoşgörü
16.Savurgan Olmamak
17.Şükretmek
18.Sabretmek

Burada asıl dikkat çekmek istediğim adalettir. Adalet ahlakın başıdır. Adalet olmazsa Ahlak da olmaz. Zaten ön kapakta Adaleti birinci sırada belirttim. Ve ön kapak resminin altında da "Ahlak adaletle başlar, adaletsizlikle biter" diye de belirttim.

"Bir Resim ve Düşündürdükleri" başlığı altında yazarken dikkatinizi çekmiştir, "Etik ve Ahlak" kelimelerini sık sık, yan yana ve parantez içinde kullandım. Bunun sebebi bir hususa dikkat çekmek içindir.

Bu satırların yazarı Kamuda görevli bir kişidir. Ve 2009 yılından beri de Etik Eğiticisi olarak görev yapmaktadır. 2004 yılında çıkartılan malum Kanun, yani 25/05/2025 tarih ve 5176 Sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda "Etik" kavramı geçtiği için biz de mecburen Etik kavramını kullanıyoruz.

Etik Eğiticisi olarak Kamuda çeşitli platformlarda onlarca seminer ve etik üzerine sunumlar gerçekleştirdim. Bu sunumlarda şahsıma sık sık şu sorular sorulmuştur.

"Etik ve Ahlak aynı mıdır?" "Niye Kamu Görevlileri Etik Kurulu" da Kamu Görevlileri Ahlak Kurulu" değil?

Bu soruların cevabını Dergimizin ileriki sayfalarında mevcut olan yazımda bulabilirsiniz.

Şimdilik bu kadar. Adalet, Ahlak ve Etik üzerine Dergimizin ileriki sayfalarda daha kapsamlı bir şekilde anlatımlarda bulunacağım için şimdilik "Bir Resim ve Düşündürdükleri" bağlamında bu kadar açıklama yeterlidir, sanırım.

İNSAN KİTAP VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI (İKTA) DERGİSİ

"İnsan, İlim, İrfan, Kitap, Kültür, Eğitim ve Toplum"

İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği adına
İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ahmet SANDAL

Başyazar
Ali KÜÇÜKDAĞLI

Yıl: 2
Sayı: 7

Abone Bilgileri
Dergimize abone olmak isteyenlerin, 1 yıllık abonelik ücretini aşağıda belirtilen IBAN numarasına peşin olarak yatırmaları gerekmektedir.

Abone Bedeli
Aylık: 100 TL
Yıllık: 1.200 TL

Banka Hesap Bilgileri
Banka: Türkiye Emlak Katılım Bankası
Şube: Kızılay Şubesi
IBAN: TR93 0021 1000 0008 1440 1000 01
Açıklama: Ad Soyad – Dergi Aboneliği

İdare Yeri
Eti Mah. Toros Sok. No:1/7
Çankaya/Ankara

Tasarım ve Baskı
ARCS Matbaa Sertifika No: 49427
Zübeyde Hanım Mah. Sebze Bahçeleri Cad. No: 74/101
İskitler /ANKARA
Basım Tarihi: Mayıs 2026

ISSN: 3108-5512

E- Posta: insankitaptoplum@gmail.com

"Bu dergideki yazıların idari ve yasal sorumlulukları yazarlarına aittir."

بسم الله الرحمن الرحيم

Ahmet SANDAL

Başlarken

Dergimizin bu 7. sayısının da çıkmasını ve elinizde olmasını cümlemize nasip eyleyen Sevgilimiz, Yaratıcımız Yüce Allah'a (cc) sonsuz hamd ve Yaratıcımızı en güzel şekilde bize tanıtan Önderimiz Sevgilimiz Peygamberimiz Hazreti Muhammed (asm)e sonsuz salat ve selam olsun.

Geçen yıl, yani 2025 yılında bizim 2 Derdimiz oldu elhamdülillah. Birinci Derdimiz, Mayıs 2025'te Dernek kurduk. İşte bir Mayıs Ayında daha huzurlarınızdayız. Derneğimizin kuruluşunun birinci yılındayız. Derneğimiz, "İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları (İKTA) Derneğidir. Derneğimiz 29 Mayıs 2025 tarihinde kuruldu. Bu tarihi özellikle seçtik ve Derneğimizin kuruluş tüzüğünü ve 11 kişilik kurucular listesini bu tarihten 15 gün önce tamamlamış olsak da, Kuruluş Bildirgesini Ankara Valiliği İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğüne teslim etmek ve Derneğimizi kurmak için Ecdadım Fatih Sultan Mehmed Han Hazretlerinin İstanbul'u fethinin 572. yılına denk gelen 29 Mayıs 2025 gününü özellikle bekledik. Ve o gün geldi, Derneğimizi resmen kurduk ve bir yıldır faaliyetteyiz. Bu bir yılda kitap bağışı, eğitimler, toplantılar, kitaba ve ilim ile irfana dikkat çekmek için nice nice çalışmalar gerçekleştirdik. Elhamdülillah.

Bu vesile ile İstanbul'un fethinin 573. yılını ve Derneğimizin kuruluşunun 1. Yılını kutlarım. İnşallah 29 Mayıs'ları sonsuza dek, ezelden ebede kutlayacağız.

Başlarken dediğimiz bu kısma, 29 Mayıs'ın, İstanbul'un fethinin anısına, hayran olduğum iki Ecdadımın tablosu ile birlikte kendi resmimim de yer aldığı bir resmi yerleştirdim. Haydi hayırlısı.

İki Derdimiz var dedik. Evet, bir Derdimiz daha var. İkinci bir Derdimiz daha var. Onun da başlangıç tarihi Kasım 2025 ayı. Allah'ın izniyle bu Dergiyi 7 aydır neşrediyoruz. (Neşretmek, Osmanlıca bir kelime. "Dergi yayımlamak mı, yayınlamak mı?" Bunun üzerinde dahi bir uzlaşma olmadığı için ben Dergi neşretmek sözcüğünü seçtim)

Evet, Dergimizin yedinci sayısı da neşredildi. Derdimizi neşrettik. Hem Dergimizi, hem Derdimizi neşrettik.

Ey Dostlar Ey! 60 yaşımdan sonra "iki Derdim" oldu. "Bir Dernek", "iki Dergi." Bir yıldır, bu iki Derdim ile haşir-neşirim. Allah başka dert vermesin. Amin.

Söz dertten açılmışken biraz daha bahsedelim. İranlı Mutasavvıf Şair Feriduddin Attar Pendname isimli kitabında şöyle seslenir: ''Dostum pazara git kendine bir dert satın al. Bulamazsan gel benden ödünç al."

Hak Aşığı Yunus Emre;

Benim Adım Dertli Dolap.

Suyum akar yalap yalap.

Böyle emreylemiş Çalap.

Derdim vardır inilerim. diye seslenir.

Dert, mühim. Dert, çok önemli. Dert, bizi kurtarır. Dert, bizi yanlış yapmaktan korur. Dert, bizi huzura ulaştırır.

"Söylesem tesiri yok, sussam gönül razı değil.

Çektiğim derdi bir ben bir de Allah'ım bilir."

Evet, Fuzuli de aynı hususu belirtir ve "derdini böyle belirtir."

Dert söyletir. "Dert söyletir" ve söylediğinde yerini bulmasa da söyletir. Kimse dinlemese ve çözüm için işe yaramasa da dert söyletir. Bu Dergiyi kimse okumasa da biz inşallah neşredeceğiz. Çünkü dertliyiz. Biz de yıllardan beri yazıyoruz, anlatıyoruz ve söylüyoruz. Susmuyoruz. Çünkü sustuğumuzda bundan gönlümüz razı değil. Sussmuyor ve pusmuyoruz. Eğilmiyoruz ve söylüyoruz. Derdi olan söyler. Derdi olan iniler. "Dert, dert, dert, dert."

Bu seslenişimiz bazılarına garip gelebilir. "Bu nasıl bir sesleniş, bu nasıl iş" diyenler olabilir.

Bizim burada maksadımız "dert" derken elbette ulaşılması gereken hedef ve varılması gereken menzildir. Derdimiz muradımızdır. Muradımız insanlığın huzurudur. Hedefimiz, maksadımız ve menzilimiz, bu Ülkede insanlarımızın huzur ve refah içerisinde, ekonomik ve kültürel olarak en üst seviyede yaşamasıdır. Derdimiz, insanların iyilik ve doğruluk üzere yaşamasıdır.

Derdimiz adalet ve hakkaniyet içerisinde bir Dünya nizamıdır. Yalnızca kendi Ülkemizde değil, tüm Dünya'da adalet ve hakkaniyet istiyoruz. Gençlerimiz geleceğe güvenle baksın ve hepsi de iş bulsun, aş bulsun ve eş bulsun, aile kursun. Budur hedefimiz. Gençlerimiz ve tüm insanlarımız Allah'ı bilsinler, dini diyaneti bilsinler ve helal dairede yaşasınlar. Budur hedefimiz. Budur muradımız.

Evet, Derneğimizin kuruluşunun birinci yılında, Dergimizin her ay neşredilmesinin yedinci ayında derdimi, hedefimi ve menzilimi "dert, murat ve maksat" noktasında anlattım.

Şunu da burada ifade edeyim. Dünya rahatlık yeri değildir. Dünya imtihan yeridir. Dünya mücadele yeridir. Sevgili Peygamber Efendimiz (asm) "lâ rahate fid-dünyâ illâ fil-âhire", "Dünya'da rahat yoktur, gerçek rahat ancak Ahirettedir" buyurmaktadır.

Rahatlığı düşünseydik ne Dernek kurardık ve ne de Dergi çıkartırdık. Çünkü ikisi de meşakkatli ev zahmetlidir. Bunu böylece belirtelim ve Dergimizi takdim edelim.

Bu sayımızda elbette kapaktaki resme uygun olarak ahlak ve adalet üzerine yazıları daha fazla yoğunlukta bulacaksınız. Zaten bundan sonraki ilk yazı "Sevgili Peygamberimiz'in Güzel Ahlakından Bazı Kesitler" başlıklı yazıdır ki en önemlisi de budur. En mühim husus, Sevgili Peygamberimiz Efendimiz Hazreti Muhammed'i (asm) örnek almaktır ki, örnek alırsak mesele kalmaz.

Evet, böyle bir başlangıçtan sonra Dergimizin sayfalarında yer alan birbirinden özel ve birbirinden değerli yazılar ile sizleri baş başa bırakıyorum.

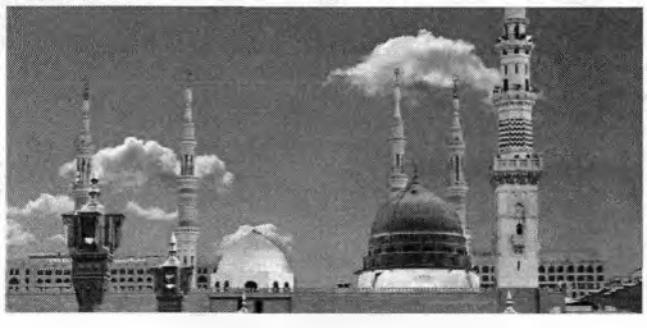

Prof. Dr. İsmail Hakkı ÜNAL

A.Ü. İlahiyat Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

Sevgili Peygamberimiz'in Güzel Ahlâkından Bir Demet

Giriş

Cenabı Hak, mü'minlere, Hz. Muhammed'e inanıp itaat etmelerini ve onu örnek almalarını emrederken, itaat konusunda Peygamberlik misyonuna, örnek gösterirken de ahlakî meziyetlerine dikkat çekmiştir. Örneğin, onun "yüce bir ahlak sahibi olduğu" ; "müminlere karşı şefkatli ve merhametli olduğu" ; "utangaç olduğu" : "nazik ve yumuşak kalpli olduğu" Ku'rân'da ifade edilen vasıfları arasındadır. Peygamberlik öncesi hayatında da toplumu tarafından güvenilir kabul edilen ve kendisine inanmayanlar tarafından bile hayatının hiçbir evresinde ahlâkî zaafına işaret edilmeyen Allah Elçisi, bu örnek kişiliğiyle toplum üzerinde olumlu bir etki bırakmıştır. İşte onun bu ahlâkî kişiliğini ve inanan-inanmayan herkese karşı gösterdiği ilkeli ve dürüst tutumunu bazı örnekler üzerinden izlemek, nasıl bir insan modeli oluşturmak istediğinin ipuçlarını verecektir.

1. Doğruluk/Dürüstlük:

Hz. Peygamber'in en önemli vasıflarından birisi doğruluktu. Doğruluk adeta onun karakteriydi. Özü-sözü, içi-dışı bir, olduğu gibi görünen, göründüğü gibi olan bir insandı. Ebu Hureyre (r.a.) şöyle anlatıyor: "Rasulullah(s.a.s.) (pazar yerinde) bir yiyecek yığınının yanına vardı. Elini içine daldırınca parmakları ıslandı. Yiyecek sahibine "bu nedir?"diye sordu. Adam, "yağmur isabet etti ey Allah'ın Rasulü" diye cevap verdi. Allah Rasulü (s.a.s.):"İnsanların görmesi için bunu üste çıkartsan olmaz mıydı?" dedi ve ekledi. "Aldatan benden değildir."

2. Sözünde Durmak:

Hz. Peygamber Cenneti garanti eden altı ahlâkî ilkeden bahsederken, "konuştuğunuzda doğru söyleyin, va'd ettiğinizde va'dinizi yerine getirin" buyurarak doğrulukla beraber verilen sözde durmanın da ne kadar önemli olduğunu belirtmiştir. Ahlâkî nitelikler sayılırken çoğumuzun ilk önce aklına gelen doğru sözlü olmak ve verdiği sözde durmak, ne yazık ki uygulamada fazla başarılı olamadığımız iki husustur. Bu zafiyet Hz. Peygamber döneminde de görüldüğü için, Cenabı Hak mü'minleri şöyle uyarmıştır: "Ey iman edenler! Yapmayacağınız şeyleri niçin söylüyorsunuz? Yapmayacağınız şeyleri söylemeniz Allah katında büyük gazaba sebep olan bir şeydir."

3. Güvenilirlik:

Hz. Peygamber güvenilir bir insandı. Gençliğinden itibaren bu özelliği herkes tarafından kabul edilmişti. 25 yaşlarında iken "el-emîn" sıfatıyla anılıyordu. Hz. Peygamber, "kişinin kalbinde imanla küfrün, emanetle hıyanetin bir arada olamayacağını" bildirmiş, Müslümanı, "insanların dilinden ve elinden salim olduğu, mü'mini ise, "insanların canları ve malları hususunda emin olduğu kimse" olarak tarif etmiştir. "Komşusunun, kötülüklerinden emin olmadığı kimsenin cennete giremeyeceğini" buyurmuş, "emanete riayeti olmayanın imanı olmayacağını" bildirmiştir.

4. Adâlet:

Hz. Peygamberin en önemli vasıflarından biri de adalettir. Adalet Kur'an-ı Kerim'de çok önem verilen bir ilke olduğu gibi bizzat Hz. Peygamber'e de emredilen bir husustur. O, hayatı boyunca adalet ilkesinden hiç ayrılmadı. O yüzden, "Kıyamet gününde insanların Allah'a en sevimlisi ve en yakınının âdil yönetici, en hoşlanmadığı ve azabının en çetinine maruz kalacak olanının da zalim yönetici" olduğunu haber vermiştir. "Bir zalimi görüp te zulmüne engel olmayan insanları Allah'ın umumi bir azaba maruz bırakacağı" uyarısında bulunmuştur. Cahiliye asabiyetinin şiarı haline gelen "zalim de olsa mazlum da olsa kardeşine yardım et" sözünün içeriğini, "zalime, zulmüne engel olarak yardım et" şekline dönüştürmüştür.

5. Tevâzû:

Allah Rasûlü (s.a.s) alçak gönüllü bir insandı. "Kim Müslüman kardeşine alçak gönüllü davranırsa Allah onu yüceltir, kim de Müslüman kardeşine üstünlük taslamaya kalkarsa Allah onu alçaltır," buyurarak ashabını kibir ve gururdan uzak durmaya davet ederdi. Sevgili Peygamberimiz ömrü boyunca gösterişten uzak ve sâde bir hayat sürmüştür. Daha iyi imkanlara sahip bulunduğu Medine döneminde bile bu mütevazı yaşantısında bir değişiklik olmamıştır.

6. Nezâket:

Hz. Peygamber nezaketiyle bilinen bir insandı. Kur'ân-Kerim, "onun insanlara yumuşak davrandığını, katı ve sert kalpli biri olsaydı etrafındakilerin dağılıp gideceğini" bildirmiştir. Uyarıda bulunacağı insanları toplum içinde rencide etmemek için onları doğrudan muhatap almaz, uyarısını dolaylı yoldan yapardı. Hz. Aişe'nin (r.a.) bildirdiğine göre, "Allah Rasûlü (s.a.s.)ne, bir kimseyle ilgili bir şey (şikayet) ulaştığında, 'falancaya ne oluyor da böyle söylüyor' demez, 'bazı kimselere ne oluyor da böyle söylüyorlar' derdi." Hz. Aişe'nin naklettiği bu sünnet, sevgili Peygamberimizin insanlar arası ilişkilerde dikkat edilmesi gereken önemli bir kuralı, yani, bir kimsenin kusurunu herkesin içinde yüzüne vurmama nezâketini ifade etmektedir.

7. Merhamet:

"Merhamet etmeyene merhamet olunmaz" buyuran sevgili Peygamberimiz, birçok hadislerinde, sadece insanlara değil, hayvanlara karşı da merhametli olmamızı emretmiştir. Bir hadiste, nasıl, susuz köpeği sulayan bir kişinin günahlarının bağışlandığını bildirmişse , başka bir hadiste de bir kediyi hapsedip aç bırakarak ölümüne sebep olan bir kadının cehennemlik olduğunu haber vermiştir.

8. Diğergamlık:

Hz. Peygamber (s.a.s), "Sizden biriniz, kendisi için arzu edip istediği şeyi kardeşi için de istemedikçe iman etmiş olmaz." buyurarak bencilliğin imanla bağdaşmayan kötü bir nitelik olduğunu belirtmiştir. Sevgili Peygamberimiz, bugün "empati" olarak isimlendirdiğimiz tutumun da ötesine geçip, insanın, kendisi için isteyebileceği bütün güzellikleri ve hayırları kardeşi için de peşinen dilemeyi, kendisinin sakınıp çekindiği bütün kötülüklerden onun da uzak olmasını arzu etmeyi imanın bir gereği sayarak, "kendisi" ve "başkası" ayrımını adeta ortadan kaldırmıştır.

9. Hoşgörü:

Hz. Peygamber'in hayatında ilke edindiği özelliklerden birisi de insanlara hoşgörülü davranmak ve kolaylık yönünü tercih etmektir. Allah Rasulü, günah olmadığı sürece muhayyer (serbest) bırakıldığı iki şey arasından en kolay olanını seçerdi. Ashabından birini bir işe görevlendirirken ona, "müjdeleyin, nefret ettirmeyin, kolaylaştırın zorlaştırmayın" talimatını verirdi. Alemlere rahmet olarak gönderilen Allah elçisi, bu engin rahmetinin bir gereği olarak "hoş görülü ol ki sana da hoşgörülü olunsun" buyurarak, işleri zorlaştırmanın ve keyfi olarak insanları zora sokmanın Yaratıcının muradına aykırı olduğunu bizlere öğretmiş ve her alanda olduğu gibi dînî hayatta da aşırılıklardan uzak dengeli bir hayat sürmemizi arzu etmiştir.

10. İstişâre:

Allah Rasulü, özellikle bilgi ve deneyim gerektiren dünyevi konularda ashabının görüşlerine büyük değer vermiş, isabetli gördüğü görüşleri kabul etmekte tereddüt göstermemiştir. "Kendisine danışılan kimse güvenilen kimsedir/olmalıdır" buyuran Hz. Peygamber, "bir hayra yol gösteren kimsenin o hayrı yapmış gibi sevap kazanacağını" belirterek, insanların birbirlerine fikir ve önerileriyle yardımcı olmalarını teşvik etmiştir. Atalarımız da, "istişare eden pişman olmaz", "danışan dağı aşmış, danışmayan düz yolda şaşmış" gibi hikmetli sözleriyle bu anlayışı benimsemişlerdir. Bu konuda karşılaştığım güzel sözlerden birisi de bir İslam aliminin eserinde rastladığım "meşveret akılların birbirine aşılanmasıdır" (el- meşveretu telkîhu'l-ukûl) cümlesidir. İşte bugün en iyi yönetim tarzı olarak gördüğümüz demokrasinin ve cumhuriyetin esası budur.

11. İşini İyi Yapmak:

Hz. Peygamber, insanlardan işlerini iyi yapmalarını ister ve bu konuda onları teşvik ederdi. Bir hadislerinde, "Aziz ve Celil olan Allah, birinizin, yaptığı işi en iyi şekilde yapmasından memnun kalır." buyurmuştur. Sağlam ve güzel yapılması istenilen iş hiç şüphesiz, meşrû, yani sâlih (yararlı) amel türünden olmalıdır. Hz. Peygamber bir hadisinde "ihsan" fiilini kullanarak buna işaret etmiş , başka bir hadisinde de, "adeta görüyormuşçasına Allah'a kulluk etmek" şeklinde tanımladığı "ihsan" kavramıyla, her zaman ve her yerde Yaratıcısını görüyormuş gibi kulluk eden bir mü'minin, her işinin iyi ve güzel olacağını ve yaptığı her işi de en iyi şekilde yapmaya gayret edeceğini belirtmek istemiştir.

Sonuç:

Cenabı Hakk'ın, yüce bir ahlaka sahip olduğunu bildirdiği ve insanlar için güzel bir model olarak takdim ettiği sevgili Peygamberimizin yukarıda bazı örneklerini sunduğumuz insânî ve ahlâkî meziyetleri, tutum, davranış ve tavsiyeleri, onun ve davetçisi olduğu dinin nasıl bir insan/-mü'min hedeflediğinin açık göstergesidir. Bunları ve bunlara eklenebilecek yüzlerce örneği bilen bir mü'minin, önderi kabul ettiği bu yüce şahsiyeti örnek almak için göstereceği küçük bir çaba bile iyi insan olmanın kapısını aralamaya ve bu istikamette yoluna devam etmeye yeterli olacaktır. Unutmayalım ki, Hz. Peygamber'in dînî ve ahlâkî örnekliği olarak tanımlayabileceğimiz sünnetine uymak da, ancak bu yolla, sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilecektir.

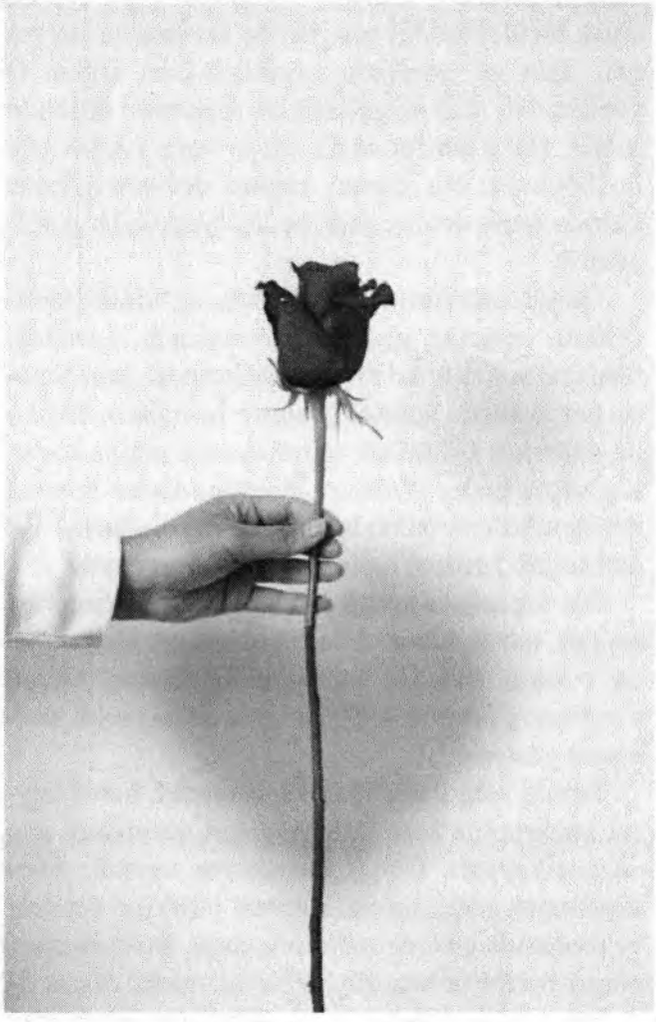

Cemal NAR

Yazar, Emekli Eğitimci

İnsandan Topluma İnşa Edici İksir

Bir toplumun düzeni, istikrarı ve huzuru kanunlar kadar, belki daha da fazla görgü kurallarına bağlıdır. Çünkü görgü kuralları temelde Kur'an-ı Kerim, sünnet-i seniyye ve İslam büyüklerinin ahlak ölçülerine dayanır. Bu da severek ve isteyerek, ihlas ve içtenlikle uygulanmasını sağlar. O yüzden örf, adet ve gelenekler toplumun düzenini sağlar. Hatta devlet zaafa düşse veya yıkılsa bile bu böyledir. Bu durum tarihte devletin güçsüz kaldığı fetret devirlerinde açıkça yaşanarak görülmüştür.

Görgü kuralları; evde, sokakta, işyerinde, misafirlikte, yemekte, giyimde, konuşmada, selamlaşmada, temizlikte ve insan ilişkilerinde, yani hayatın her alanında kendini gösterir. İnsanların bilgisini, değerini, kültürünü ve terbiyesini ortaya koyar. Konuşma kadar dinleme, davranış kadar nezaket de önemlidir ve bütün bunlar görgü kurallarının bir parçasıdır. Medenî toplum da böyle bir şeydir.

Bir toplumda görgü kurallarına uyan insanlar saygılı, nazik, kibar ve terbiyeli olarak tanınır. Bu da onların itibarını ve sevgisini artırır. Görgü kuralları aynı zamanda bir toplumun uygarlık seviyesini gösterir.

Israrla vurgularız ki adabı muaşeret, hem bireysel huzurumuz hem de toplumsal düzenimiz için vazgeçilmezdir. Görgü kurallarına uymak, insan ilişkilerini güzelleştirir, kalpleri birbirine ısındırır ve toplumda güven ortamı oluşturur. Bu da manevî olarak mutlu ve huzurlu bir hayat, maddî olarak da gelişme, kalkınma ve refah demektir. Bu yüzden ilişkilerde nezaket, saygı ve zarafet şarttır.

Neden böyle?

Çünkü insan yalnız yaşayamaz. Başkalarıyla birlikte yaşama tabiatında yaratılmıştır. İçtimaî, yani sosyal bir varlıktır. Belli bir sistem içinde bunu sağlayan bir kanunlar ve kurallar düzenlemesi vardır. Bunları uygulayan bir devlet, siyaset ve yönetim var olmalıdır. Ancak sosyal hayat sadece resmi kanunlardan ibaret değildir. Onların yanında bu hayatın düzenini sağlayan bir din vardır. Bize göre bu konuda en etkin kurum da odur. Yine onun uygulamaya dönük bir pratiği vardır. İşte örfler adetler ve görgü kuralları daha çok din kaynaklıdır. Bu da onların uygulanma imkânına katkı sağlar.

İşte Allah katında biricik hak din İslam'a inanan Müslümanlar, görgü kurallarına önem verir. Bilir ki Kur'an'da ve hadislerde edep ve ahlak öğretilmiş ve önemi vurgulanmıştır. Kur'an-ı Kerim'de hayatı mutlu yaşanır kılan veya azaba dönüştüren güzel ve çirkin huylar ve ahlaklar ayrıntılı biçimde anlatılmıştır. Bunları anlatan ayetler, sosyal ilişkilerde adaletin, merhametin, nezaketin, sevgi ve saygının temellerini ortaya koyar ve mutlu bir toplum ve üstün bir medeniyet inşa ederler.

Peygamberimiz de "Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim" diyerek görgü kurallarının, adabı muaşeretin İslam ahlakının ayrılmaz bir parçası olduğunu ifade etmiştir. Yine Peygamberimiz (sav) şöyle buyurmuştur:

"Kendiniz için sevdiğinizi kardeşiniz için de isteyin." "Büyüklerine hürmet etmeyen, küçüklerine şefkat göstermeyen bizden değildir."

Sonuçta değerli kardeşlerim, görgü kuralları toplumun düzenini, huzurunu ve mutluluğunu sağlar. O yüzden bir millet geleceğini emanet edeceği evlatlarına hem evlerinde, hem okullarında ve bütün kurumlarında bilim ve teknik bilgilerin yanında mutlaka din, ahlak, terbiye ve görgü kurallarını da öğretmek zorundadır.

Bu anlattıklarımızdan anlaşılır ki, görgü kurallarına uymak sadece toplumsal bir gereklilik değil, aynı zamanda dini bir sorumluluktur. Çünkü dinin amacı da iyi bir toplum inşa ederek insanı mutlu kılmaktır.

Buraya kadar ifade edilenlerden ortaya çıkan gerçek şudur: Kökleri Kur'an ve sünnete dayanan görgü kuralları, adabı muaşeret, hayatımıza düzen ve disiplin getirdiği kadar, huzur ve mutluluk da katar. O yüzden sürekli dua ederiz; Allah Teâlâ bizlere her durumda nezaketli ve saygılı olmayı, edepli ve terbiyeli davranmayı alışkanlık haline getirmeyi nasip eylesin, kolaylaştırsın.

13.04.2026 / Kahramanmaraş.

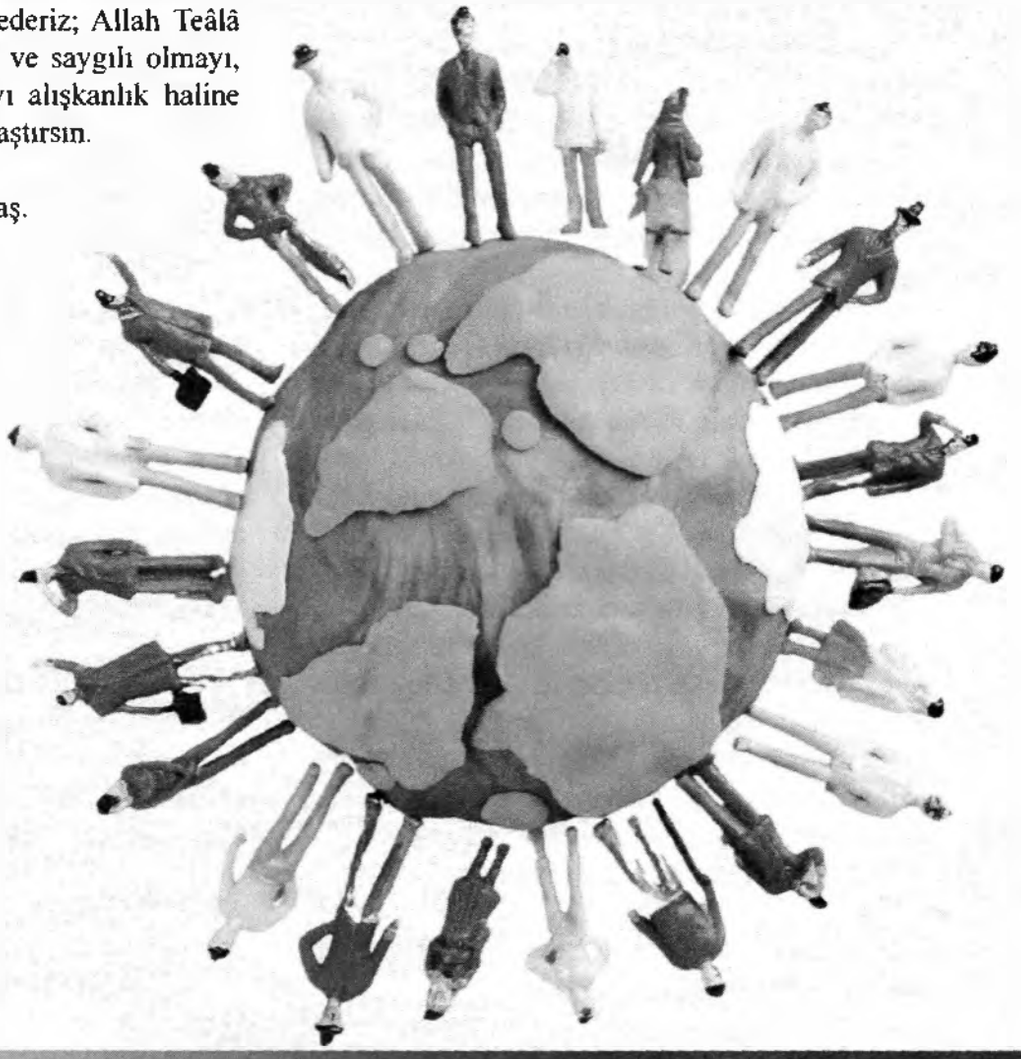

Altan AYDEMİR

Şair Yazar, Tekstil Mühendisi.

Edebiyat, Salih İstikamet ve Kahramanmaraş

Bazı şehirler edebiyatın halis tavrını ve nezaketini kendi bünyesiyle yaşatmaya devam ediyor. Kahramanmaraş da bu kadim şehirlerin içinde müstesna bir yere sahip. Yedi Güzel Adam'ı bağrında yetiştiren Edeler Diyarı, son dönemin en güçlü kalemlerini ve duygu kadimliğini bizlere yaşatıyor.

Şehre adımınızı attığınız andan itibaren o olgun atmosfer ve edebi esenlik sizi mânevi bir iklimde yolculuğa götürüyor.

Kahramanmaraş, Anadolu'nun medeniyet tasavvurunda çok ehemmiyetli bir noktada bulunan kendi istikbalini istiklal ile süslemiş, 1920 yılındaki Kurtuluş Savaşında "Altın Madalya" kazanmış bir şehir aynı zamanda.

Nice dergilere, kitaplara ve edebiyat söyleşilerine öncülük eden şehir, Sütçü İmam ile başlayan muazzam kahraman kimliğini de bünyesinde barındırıyor.

Her sokağında şiir kokan memleket; Necip Fazıl Kısakürek, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt, Nuri Pakdil, Abdurrahim Karakoç ve Rasim Özdenören gibi nice üstadları isimleriyle beraber yaşatıyor.

Bu aynı zamanda bir emanet sancağıdır her Kahramanmaraşlıya.

Bugünün Devlet adamlarının ve büyük müteşebbislerinin de zihin dünyalarında yer edinen Kahramanmaraşlı şair ve yazarlar, varlıklarını Anadolu'dan tüm Dünya'ya açılan pencerede her zaman taze tutuyor. Uluslararası Necip Fazıl ödülleri bunun en büyük örneklerinden.

Rıza, razılık ve hikmet nazarı perspektifinde edebi dünyamızın yaşayan hazinesi olan şehir, mânevi mimarlarıyla ilim şirazesinin yegâne temsilcisi olarak yüzyıllara meydan okuyor aslında.

Ben de bu güzide şehirde üniversite yıllarını geçirmiş ve çalışma hayatına Edeler Diyarında atılmış bir edebiyat istikameti yolcusu olarak, gönüldaş bir hemşehri olgusu ve sorumluluğuyla şehrin büyüsünü her daim yanı başımda hissediyorum.

Benim gönül dünyamda bir hazine edinen ve hep minnetle hissedar olduğum bu kadim şehir daima hafızamda yaşamaya devam ediyor.

Günümüzün yozlaşan ve kutuplaşan olgularına inat, canlılığını süreklilikle koruyabilen en kıymetli hazinelerden birisi de kuşkusuz edebi dünyamız. Özellikle yakın dönemde hissiyatın mânâsını kavrama üzerine çokça eserin kaleme alındığı ülkemizde, bu kıymet nazarı daha da anlamlı hâle geldi.

Bir camianın temsilcileri sıfatıyla öne çıksalar da, aslında kalbin tasavvufi tarafının emanetçisi bu eserler.

Edebiyat hazinemizin gönül hanelerindeki temsilcilerine baktığımızda çoğunun evlerimizde ve zihinlerimizde yaşadığı aşikârdır.

Bilinçli bir aidiyet, sorgulayıcı noktada ehemmiyet ve elbette ehlinin şiarı bir duruş.

İlk şiirler, ilk mısralar, tek bir cümleyle geçmişe meydan okuyan o hikmetli beyitler...

Aslolan hilkâtte varlık ve hecenin istikametindeki hâkikat çizgileridir. Kitaplarda edinilen bu istikametin gelecek nesillerde yer edinmesi de bir o kadar zahmetli ve önemli elbette. Kitapların ve edebiyatın kazandırdığı aidiyet ve huzur, insan fıtratında hayatının tüm aşamalarında birer temsilci gibi yanında olmakta ve esasen bunun nizama has bir duruş sergilemek olduğunu beyan etmektedir.

Halisane bir duruş sergileyen insan, var olan edebi Dünyasının inceliklerini ve olgunlaştırıcı gayelerini her daim temsil eder. Bu yönüyle de aslında edebiyat ve kimlik insanın yürüdüğü yolun ve istikametin anahtarıdır.

İdeal hayat döngüsü içerisinde kimlik arayışı olan beşer için bulunmaz bir fırsat iç Dünyası.

Hakikat perdesinden bakmak ve görünen yüzün kendi yansıması olduğunu anlamak da herkese nasip olunacak bir hâl değil elbette.

Kitabın kelâma döngüsündeki inceliğini kavrayan insanlar, istikamet dairesinin de mihenk taşlarını görmüş oluyorlar. Son nefes emrolununa kadar hedefsel bir duruş ve aidiyet sergilemek şüphesiz ehemmiyetli bir davanın sonucudur.

Bir nesil hareketi bütünlüğünde; insan, kitap ve toplum temalı bir oluşumun içinde yer almak da şüphesiz mücadelenin çetin bir örneği. Fıtrata ve zuhura temas eden bu noktanın temsiliyeti de istikamet kadar hassastır.

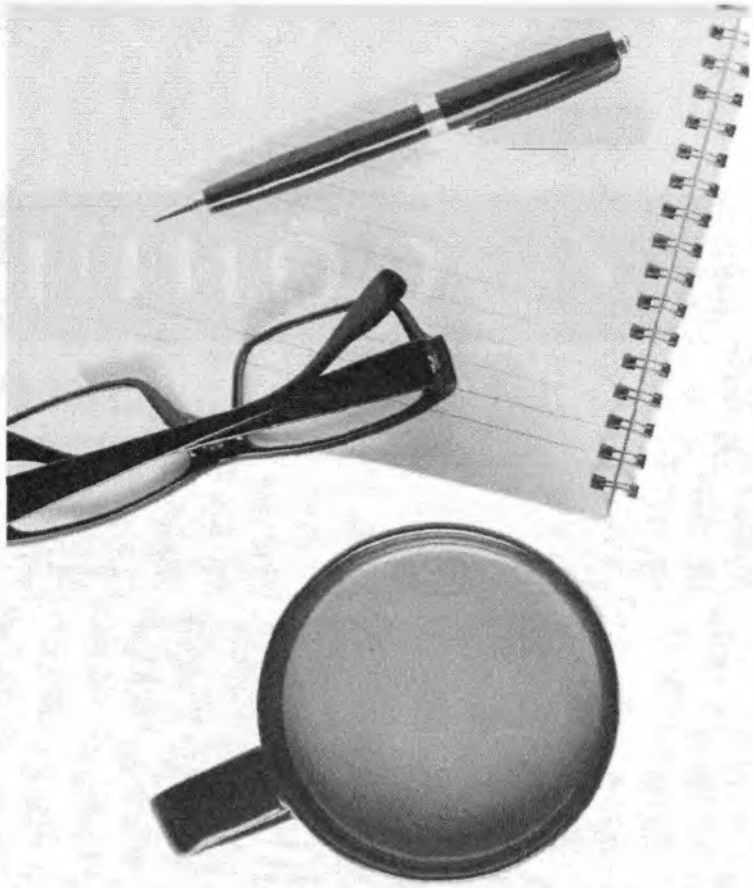

İnsan, bu davasında samimiyetini yolun istikametine ve edinilen birikimin hazzına borçludur. Bizden sonraki nesil üzerindeki mesuliyetimizin hele ki bu zor çağda daha da önemli olduğunu unutmamak ve istikameti salihlerden olmak en büyük duâmız.

Velhâsıl asıl mesele; 2022 yılında ahirete yolcu ettiğimiz Kahramamaraş'ın bağrından yetişen bir gül olan Mevlâna İdris Zengin'in de dediği gibi; "Bir kum tanesiyim ama çölün derdini taşıyorum."

GÖNÜL ÇEŞMESİ

Ali KÜÇÜKDAĞLI

Ankara İlahiyat Fakültesi Mezunu, Emekli Eğitimci, Şair ve Yazar, Dergimizin Başyazarı

Babalar Can'dır!

Kahramanmaraşlı Küçük Halil Ağa (Doğum: 1927 - Vefat:1986)

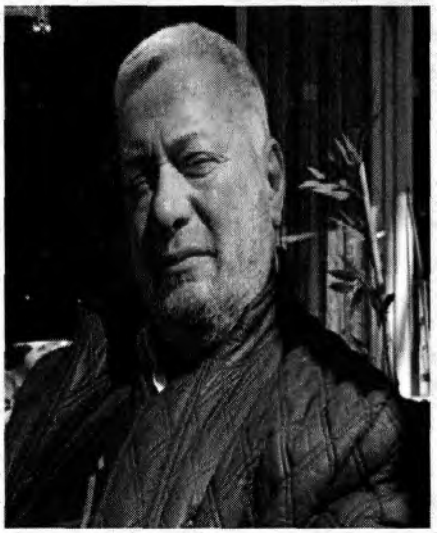

Küçük Halil Ağa'nın Oğlu Başyazarımız Ali Küçükdağlı

Merhabalar Kıymetli Kardeşlerim!

Allah'ın (cc) selâmı, rahmeti ve bereketi cümlemizin üzerine olsun.

Bu yazımda sizlerle çoğu zaman gözardı ettiğimiz duygusal bir konu ile ilgili olarak sohbet etmek istiyorum.

Evet, yazı başlığımızda da görüldüğü üzere, güven kaynaklarımız, başlarımızın tacı olan babalarımız ve onların üzerimizdeki hakları, yaşantımıza etkileri hususudur güncelimiz.

Gerek Yüce Rabbimiz (cc) Kur'an'ında ve gerekse Sevgili Peygamber Efendimiz (asm) hadislerinde Anne Haklarından sıkça bahsetmektedir. Ancak zaman zaman ifade edilerek gündeme getirilse de "Baba Hakları" pek anlaşılamamıştır. Hatta, unutulmuştur bile.

Kabul ediyoruz. Annelerimiz bizler için çok değerlidir. Bunu hem duygusal, hem de davranışsal olarak içtenlikle yaşıyoruz. Çünkü bunu bize hissettiriyorlar ve hak ediyorlar.

Ya Babalarımız? Onlar duygusal değiller midir? Tabi ki duygusaldırlar. En az Annelerimiz kadar. Fakat yaratılışları gereği gizliyorlardır. Onun için de ikinci planda kalıyorlar. Bu nedenle her birimizin yaşamında babalarımızla ilgili, dramatik örnekler vardır., şüphesiz. Kuşak çatışması yahut yaklaşım biçimi noktasında pek anlaşamayız babalarımızla.

İster sertlik deyin, isterseniz katılık deyin. Ne derseniz deyin. Mutlaka bir mesafe ve gizem vardır aramızda. Acı gerçekleri farkederiz ama çoğu zaman geç kalırız.

Babalarımız bizim için yaşamın farklı cephelerinde, belki de uzak diyarlarda savaşlarını sürdürürlerken, bizler kendimizi haklı çıkarırcasına onlara sitem eder, ithamlarda bulunuruz. Bizi sevmediklerini düşündüğümüz anlar bile olabilir.

Şimdi sizlere kendi yaşamınıza uyarlamanız için, bendeniz kişisel deneyimlerimden birkaç örnek sunmak istiyorum.

Benim Rahmetli Babam şehrimizin tanınmış bir iş insanıydı. O kadar ki, Kahramanmaraş'ın en merkezi semtinde çarşı-pazarın yoğunlukta olduğu bölgeye halk tarafından ismi bile verilmişti. Adres tarif edenler, "Halil Ağa'nın garajının yakınında" şeklinde bir anlatımda bulunurlardı. Hatta ve hatta, kurduğu otobüs firmasının ismi de, çevresindekilerin kendisine taktıkları sıfatla özdeşti.

Kahramanmaraş'ta elli yaşın üstünde olanlar bilirler. "ÇALIŞKAN."

Pekâlâ, ne olmuştu da elli dokuz yıllık bir yaşam serüveni, dokuz yaşında iken, iki küçük kardeşiyle birlikte yetim kalan bir çocuğu bu noktalara getirmişti. Yetim çocuk nasıl bir Halil Ağa ve ÇALIŞKAN namıyla anılır olmuştu.

Öncelikle belirtmemiz gereken husus, Allah'ın takdiridir. Onun yardımıyla ve çevresinde bulunan erdemli insanların destekleriyle başardığını söylerdi hep. Bununla birlikte, yakın dostları, O'nun "arı gibi" çalışkan olduğunu dile getirirlerdi. Dahası, ufak tefek görüntüsüne rağmen çok yürekliydi. Müteşebbis idi, ticari konularda gözü kara idi. Sevgili Peygamberimizin (asm) kazancın büyük çoğunluğu cesarettedir, rızkın onda dokuzu da ticarettedir" hadisine ihlasla inanmıştı ve uygulamada bunun gereğini eksiksiz yerine getirmişti.

Yardımsever ve paylaşımcıydı, yoğun bir iş temposu olduğu halde, "ilim irfan sahibi zatlarla ve deneyimli aile büyükleriyle birlikte olmayı sever, maddi ve manevi ortamlar oluşturarak insanları birbirine kaynaştırırdı."

Küçük Halil Ağa, Çalışkan Halil Ağa, bulunduğu ortamları şiirlerle, deyişlerle ve menkıbelerle doldurur ve şenlendirirdi. Bütün bunlar yaşamının gözle görülen olumlu yönleridir. Buraya kadar güzel!

Bir de "madalyonun öbür tarafına bakmak" gerekir. Bu aşamada şöyle bir soru sorsak, ne cevap alırdık acaba? Hayatta çok mutlu olmuş muydu? Cevabı maalesef olumsuz olacaktır.

Pek mutlu olduğu söylenemez Halil Ağa'nın. Yalnızlıktan ve anlaşılamamaktan yakınırdı. Bunu dile getirmekte çok haklıydı aslında. O'nun çalışma temposuna ayak uyduran pek olmamıştı. Yine de O, elde ettiği imkânları hep paylaşmıştı. Buna karşılık hayatta "yalnız adam" olarak kaldı her daim.

Şen-şakrak görüntüsünün altında, kahırlı ve hüzünlü bir ruh hali gizliydi. O'nun bu özelliğini çok iyi bilen bendeniz, zaman zaman dert ortağı olmaya çalışmıştır. Hem öğrenime devam edip, hem de ticari faaliyetlerine yardımcı olduğum halde, O benim şahsımı eleştirmekten geri durmadı. Bütün çabalarıma rağmen, niçin bunu yaptığımı sorduğumda "bir gün kendisini anlayacağımı" söylerdi.

Evet, şimdi çok iyi anlıyorum. Benden beklentisi çok yüksekti. Hayata daha iyi hazırlanmamı istiyordu. Allah'ın (cc) bağışladığı yetenekler doğrultusunda yapabileceğimiz çok şey olduğunu biliyordu. Onu farklı kılan özelliklerden biri de, ileri görüşlü ve yönlendirici bir kişiliğe sahip olmasıydı.

Onca gayret ve çabasına rağmen, o günün şartlarındaki toplumun ve ticari mücadelesinin yükünü kaldıramadı. Önce iş ortamı, daha sonra da Dünya yaşamını terketti. Bizlere göğsümüzü kabartarak sahipleneceğimiz bir "Baba profili" bıraktı.

Babam Küçük Halil Ağa, boynumuzu büktü gitti. Yüreğimizi yaktı. Bu Dünya'dan –halkın tanımlamasıyla- bir "Küçük Halil Ağa" geçti gitti.

Allah (cc) rahmet eylesin.

Mezar taşına, anlık duygularımızı aktardığımız şu mısraları yazdık:

"İman gücü ile hep çabaladın.
Memleketi sardı, namın ve adın.
Hep hayrandı, herkes severdi seni.
Bu Dünya'ya sen de yaranamadın."

Kalın sağlıcakla. Allah'a emanet olun.

**Bir babanın fedakarlığını uzun uzun anlatmaya gerek yok.
Bazen bir resim herşeyi anlatır.**

Babam

Benim aslan babamın yüreği dağ gibiydi.
Gölgesinde dinlendiğim kocaman bir çınardı.

Babasız büyümüştü, güvensiz yaşamıştı.
Çalışarak kazanıp birden öne çıkmıştı.

Ayrıldı aramızdan, genç denecek yaştaydı.
Şan ve şeref bıraktı, çünkü akıl baştaydı.

Bize öğrettikleri en büyük hazinedir.
Rahat uyu kabrinde Evladın izindedir.

Ali Küçükdağlı
Haziran 2022

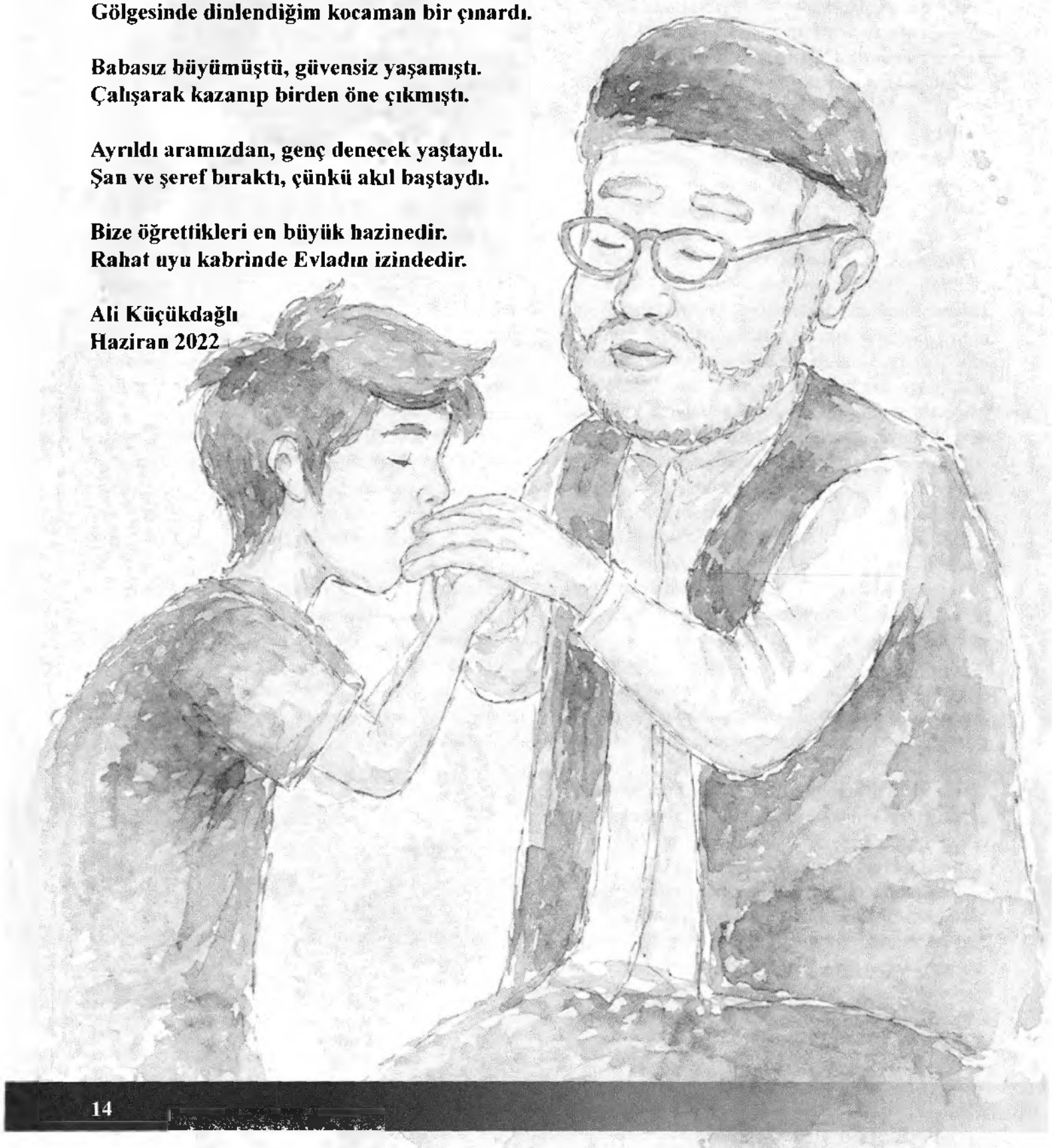

Ramazan TAHİROĞLU

Emekli Müftü

İlmin Üstünde İlim Var

Beşeriyyetin muallimi Efendimiz "Allah kimde hayır murat ederse onu DİNDE fakıh kılar." Buyurmaktadır. Yüce yaratıcının hayrı murat emesini Din ilmini bilmesine (Fıkıh) bağlamıştır.

İlim akla bağlı, fıkıh ise akl-ı selim sahibi kalbe bağlı ilimdir.

Aklı selim sahibi olamayan insanlar gerçeği anlayamaz.

"Onların kalbleri var ama anlamazlar" ayeti bunu söyler.

Nice malumatı kafasında yığmış insanlar var ki, Fakih değildirler.

İşte bu nedenle, Peygamberlerin en önemli vazifelerinden bir olan inzar, yani insanları uyarma görevini fıkıh alimlerine de yüklemiştir Yüce Allah.

Bu hususu Tevbe Suresi 122. ayetten okuyalım, seferberlik zamanı şartlarını haiz herkesin İslam ordusuna katılması bir vecibedir. Ancak " Bununla beraber müminlerin hepsinin toptan savaşa çıkmaları doğru değildir. Onların her kesiminden bir grup , dinde yeterli bilgi sahibi olmaya çalışmak ve seferden dönen toplulukları uyarmak üzere geride kalmalıdır. Umulur ki bu sayede onlar kötülüklerden sakınırlar." buyurulmaktadır.

Bu ayeti Celile Tebük seferine, geçerli mazeretleri olmadığı halde katılmayan sahabileri kınayan ayetlerin devamında gelir. "Nefiri amm" yani Seferberlik zamanında orduya katılmak zorunda olmayan bir sınıf varsa o da ilim talebeleri ve hocalarıdır. Bura bazı nadanların Osmanlının savaşlarında medrese öğrencileri ve müderrislerinin ilim yolundan ayırmadan devam etmelerini anlamadıklarını, derin, fıkhi manayı gözardı ederek sataştıklarını hatırlayalım.

Çanakkale bu konuda da bir İstisna teşkil etti. Allah şühedamızın ruhunu şad eyleye. Anlaşılıyor ki, ilim yolu hiç bir engelle kesintiye uğramamalı, eğitim- öğretim devam etmeli.

İkinci Cihan harbinden yenik, yıkık ve harab çıkan Almanya ve japonya gibi ülkeler ilim yolunda olmaları sebebiyle yeniden inşa ve ihya edimişler. Ancak fıkıhsız, kalpsiz ve akılsız bir inşa tabii.

Mersum, maddi bir ilimle icad edilen silahlar vicdansız ellerde oyuncak olmuş, bir eğlence gibi, masumlar üzerinde denenmektedir.

Kendi gibi kalpsizlere vererek Yeryüzünü, denizleri fesada vermişlerdir. İşte bunların malumatı fıkıh değildir.

Şunu da ifade etmeden geçemeyeceğim: İslam, İslam dediği halde dar bir bakışla mezhep ve tarikat cenderesinden çıkamayan nice gruplar da, gözlerini kırpmadan Müslümanları öldürebilmektedirler. Her biri muzır, cahil örgüt mensubu gibi davranabilmektedir. Din adına ne hıyanetler sergilemiş gruplar bu ümmete ve millete onulmaz yaralar açtılar. Bunlar fıkıhsız, kalbi hastalıklı ve vicdansız güruhlardır. Allah ıslah etsin. Islahları mukadder değilse imha etsin.

Bugün mutassıb mezhebcilerin başına gelenler çok ibret vericidir. İnşallah ibret alırlar da bir daha Müslümanları öldürmekten ellerini çekerler. Allah bazen bir zalimi başka bir zalimle cezalandırır. Ayrıca Zalim Siyonistler de tarihte olduğu gibi, kıyamete kadar zillet, korku, meskenet, acı ve lanet içerisinde yaşayacaklar, o masum çocukların ahı onları sıktıkça sıkacaktır.

Şimdi burada yazımızı bitirelim. Fıkıhla aydınlanalım, selam ve saygılarımla...

Alper ESKİKILIÇ

Araştırmacı Yazar, Kahramanmaraş Birlik Platformu Kurucusu.

Toplumda Güven Kaybolursa Hayatlar Dağılır

Bugünün en büyük sorunlarından biri insanların birbirine olan güvenini yavaş yavaş kaybetmesi. Artık kimse kimseye eskisi gibi rahat yaklaşamıyor, herkesin içinde bir şüphe, bir temkin hali var. Çünkü çoğu insan bir yerden kırılmış, bir yerde hayal kırıklığı yaşamış, bu da insanları ister istemez mesafeli yapıyor. İnsan dediğin aslında güvenmeden yaşayamaz, birine inanmak, birine dayanmak ister ama bugün bu her zamankinden daha zor. Dostluklarda bile ince hesaplar dönüyor, ilişkilerde samimiyetin yerini kontrol alma çabası alıyor, aile içinde bile görünmeyen mesafeler oluşuyor. İnsan en yakınında bile kendini tam bırakamıyor, hep bir ölçüp tartma haliyle yaşıyor.

Güven sarsıldığı anda ilişkiler de yavaş yavaş zayıflıyor. Çünkü güven kolay kurulmuyor, kurulsa bile küçük bir hatada yıkılabiliyor. İnsan affetse bile içindeki kırgınlık tam geçmiyor, o kırık zamanla mesafeye dönüşüyor ve o mesafe bağları sessizce koparıyor. Bugün herkes daha çok çalışıyor, daha çok kazanmanın peşinde koşuyor ama huzur aynı şekilde artmıyor. Çünkü güven yoksa huzur da olmuyor. İnsan evinde bile kafasını dinleyemiyor, iş yerinde bile aklı başka yerde kalıyor. Aslında insan en çok güvendiği yerde rahatlıyor, en çok orada kendisi olabiliyor.

Küçük bir söz bazen çok şeyi değiştiriyor, küçük bir ihmal bile büyük kırılmalar meydana getiriyor. Büyük kopuşlar bir anda olmuyor, çoğu zaman böyle küçük küçük başlayan şeylerin birikmesiyle ortaya çıkıyor. Güven varsa zor şeyler bile kolaylaşıyor ama güven yoksa en yakın insan bile uzaklaşıyor. İnsan kendini yavaş yavaş yalnız hissediyor, kimseye yük olmamak için içine kapanıyor ve bu durum insanı daha da yoruyor. Oysa hayat bu kadar zor olmak zorunda değil. Bazen birinin "ben varım" demesi bile yeterli oluyor, sözünün arkasında duran insan her şeyden daha kıymetli hale geliyor.

Bugün en büyük hatalardan biri küçük çıkarlar için büyük bağların harcanması. İnsanlar anlık kazançlar uğruna uzun yıllarda kurulan güveni gözden çıkarabiliyor. Oysa güven dediğin şey zaman istiyor, emek istiyor, dikkat istiyor. Kaybolduğunda sadece bir ilişki bitmiyor, insanın içindeki iyi taraf da zayıflıyor. İnsan daha sert, daha mesafeli hale geliyor, bu durum sadece bireyi değil toplumu da etkiliyor. Çünkü güven olmayan yerde bağ kalmıyor, bağ olmayınca da insanlar sadece yan yana yaşıyor ama birlikte yaşamıyor.

Sonuçta mesele çok açık. Bugün en çok ihtiyaç duyulan şey para ya da başarı değil, güven duygusu. Düz, net ve sözünün arkasında duran insanlara her zamankinden daha fazla ihtiyaç var. Çünkü güven varsa hayat toparlanıyor, yoksa her şey yavaş yavaş dağılıyor.

Mehmet YUMRUTAŞ

Yazar, Sağlık Bakanlığı Görevlisi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi Bölümünde Sağlık Yönetimi Alanındaki Doktorasını Tamamlamıştır.

Sodom ve Gomore'ler Yıkılmaya Mahkûmdur

Vezüv Yanardağı'nın MS 79 yılında püskürmesiyle ahlaksız azgın insanların şehirleri Pompei, Herculaneum ve Stabia kentleri haritadan silinmiş, oradaki insanlar volkanın kızgın külleri altında taşlaşmıştır.

Değerli İKTA okurları, bu yazıda Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Sodom ve Gomore adlı romanını kısaca analiz ettikten sonra, romanda ele alınan aile ve toplum düzenini zedeleyen unsurları günümüz meseleleriyle ilişkilendirmeye çalışacağım. Bu yazıyı kaleme almamdaki amaç, Sodom ve Gomore halkları örneği üzerinden ailenin ve toplumun temelini sarsan olaylar hakkında okuyucunun "kulağına kar suyu kaçırmaktır."

Roman, birinci dünya savaşının ardından işgal altındaki İstanbul'un elit bir zümresinde yer alan kişilerin işgalcilerle olan ilişkilerini konu edinmektedir. Romanın kahramanı olan Necdet ve Leyla'nın aşkı üzerinden vatan sevgisi ve toplumdaki yozlaşma arasındaki çatışma, kutsal kitaplarda hikâyesi anlatılan Sodom ve Gomore halkı örneği üzerinden anlatılmaktadır.

Konuya aşina olmayan okurlar için Sodom ve Gomore halkının özelliklerini kısaca belirtmekte yarar var. Bu toplumun büyük bir kısmı, aynı cinsler arasındaki cinsel münasebeti bir başka deyişle eş cinselliği (homoseksüaliteyi) normal ve makul bir eylem olarak görürler. Gerek Yahudilikte gerek İslam inancında bu topluma Lut peygamberin uyarıcı olarak gönderildiğine inanılmaktadır. Romanda Tevrat'tan (Yahudiliğin kutsal kitabı) yapılan alıntılarla halkın bu sapkınlıktan vazgeçmesi istenmiş ancak ıslah olmayan, aşırılıkta ısrar eden bu toplumun, pek azı dışında tamamının yok edildiği anlaşılmaktadır. Buraya bir parantez açıp Kur'an-ı Kerim'in birçok suresinde de bu topluluğun aynı sonla karşılaştığını belirtelim.

Sodom ve Gomore halklarının davranışları, romanın yazıldığı yıllardaki toplumda da sergilenmektedir. Hatta günümüz toplumlarında da bu tarz davranışların olduğu bilinmektedir. Zira "LGBT+" adı altında Lezbiyenlik (kadın cinsler arası ilişki), Gay (erkek cinsler arası ilişki), Biseksüel (her iki cins ile olan ilişki), Transseksüel (ameliyatla cinsiyet değiştirme) ve diğerleri adı altında bir araya gelenler, bu tarz davranışların varlığına işarettir. Oysa bahse konu olan ve yaratılıştaki cinsiyetin işlevleri dışındaki bu tür davranışların tamamı, birçok toplumda ve dini inanışta sapkın birey davranışı olarak kabul edilir. Bu satırların yazarı olarak aynı düşünceyi paylaştığımı belirtmek isterim. Bu arada bir parantez açıp bu tür davranışların toplumdaki sağlık sorunlarına da aracılık

ettiğini belirtmek gerekir. Romanın yazıldığı dönemde, Türkiye'deki sağlık sorunları arasında Frengi hastalığı (Sifiliz; daha çok kontrolsüz ilişkiler sonucu cinsel yolla bulaşan bir hastalık) toplumdaki en yaygın bulaşıcı hastalıklar arasında yer almaktadır. Tarafımca yapılan çalışmalarda ve okumalarda bu yıllarda yapılan sağlık iletişimi faaliyetlerinde bu tür bulaşıcı hastalıklar ve alkol bağımlılığına karşı afiş ve broşürler hazırlandığı tespit edilmiştir. Günümüzde de benzer sorunlara rastlanmaktadır. Örneğin maymun çiçeği adlı virüsün eşcinsel bireyler arasında yaygın olduğu Dünya Sağlık Örgütü tarafından deklare edilmiştir. Bu tür sapkın davranışların bugün çağın vebası olarak adlandırılan AIDS hastalığı başta olmak üzere toplumdaki birçok cinsel yolla bulaşan hastalıkların nedenleri arasında yer aldığı bilinmektedir.

Bu değerlendirmelerin ardından tekrar romana dönecek olursak Yakup Kadri romanda, bir sosyal yapının temelini sarsan olaylar silsilesini gözler önüne sermektedir. Bunlardan biri ahlaki çöküştür. Ahlaki çöküş milli ve ahlaki değerlerin yozlaşmasıyla başlar ve sessiz bir biçimde toplum tabanında yayılır. Zamanla toplumun tamamına sirayet eden bu kokuşmuşluk, toplumu daha da yozlaştırır ve toplumun yıkılmasına, vatan topraklarının işgaline sebep olur. Yozlaşmış olan bu kitle, yıkılan toplumu alt eden işgalcilerle birlikte iş birliği içerisine girerek onların istekleri doğrultusunda hareket ederler. Ardından yerli halkın kültürüne, inançlarına, milli değerlerine ve ülküsüne aykırı davranışlar sergilemeye başlarlar. Romanda bahsedilen bu durum o kadar tanıdık gelmekte ki yakın tarihimizde Irak, Libya ve Suriye gibi ülkelerde yerli işbirlikçilerin işgalcilere hazırladıkları taciz, tecavüz ve ahlaksızlıklar ortamı, dağılmış toplumların örneklerini bize göstermektedir.

Romanda öne çıkan noktalardan bir diğeri karakter çatışmasıdır. Bir tarafta Anadolu halkının Kuva-yi Milliye çatısı altında verdiği milli mücadele ve yüreği bunlarla çarpanlar, diğer yanda kendi özüne yabancılaşmış, batı hayranlığının dik alasını yaşayan işbirlikçi zümre arasındaki uçurumlar. İş birlikçi zümrenin yaşadığı alafranga eğlenceler sırasında toplumdaki ahlaki erozyon, Sodom ve Gomore kentlerinin yıkılışına sebep olan sapkınlıkla eş değerdir.

Toplumun konuştuğu dilin dışında bir tür batı hayranlığının ürünü olan alafranga dil kullanımı da toplumun temelini sarsmaktadır. Zira dil, bir toplumu bir arada ve ayakta tutan en temel unsurlardan biri olup birçok işleve sahiptir. Kültürel mirasın aktarımı, millet bilincinin oluşması, ulusal kimliğin korunması, ortak bir düşünce ve duygu dünyası oluşturması, kişiler arası iletişim ile toplumsal yaşamın devamlılığı gibi nice işlevleri bulunmaktadır. Romanda, dildeki yozlaşma toplumdaki çöküşün emarelerinden biri olarak görülmekte ve toplumdaki yozlaşmanın dile yansıdığına işaret edilmektedir. Günümüzde de sanatta, sporda, sağlıkta, günlük yaşamda dildeki yozlaşma örneklerine sıklıkla rastlanmaktadır. Cadde ve sokaklarda bulunan tabelalardaki yabancı sözcükler, günlük konuşmalarımızda kullandığımız yabancı sözcükler, internet ve sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla birlikte bu alana özgü özellikle genç nesil arasında ortaya çıkan ve bir üst kuşağın anlamadığı sözcükler ve daha niceleri... Dilin korunması ve geliştirilmesi ise edebiyat, sanat, felsefe ve bilimde üretmekle olur. Bu üretim ise ancak ve ancak okumakla, ilimle ve fenle mümkündür.

Romanda yer alan toplumdaki sorunlardan bir diğeri kumardır. Kumar hem toplumların temeli olan aileyi parçalamakta hem de diğer ahlaksızlıklara kapı aralamakta. Romanda kumar, olaylar zincirinin başlangıç noktasıdır. Bu süreçte erkek karakterin, eş cinsel yaşamı, eşine ilgisizliği ve eşinin işgalcilerle kurduğu gayrimeşru ilişki dikkat çeker. Günümüzde her ne kadar kumar yasaklanmış olsa da başta sanal kumar olmak üzere yine merdiven altı yerlerde oynanan kumarların aileleri parçaladığını ve toplumu sarstığını medyada sıklıkla duymaktayız.

Bir başka husus, işgal altındaki vatanın durumuna ilgisiz ve sessiz kalan, yozlaşmış, köksüz ve işgalcilere boyun eğen aydınların (!) vicdani huzursuzluğu sorgulanır. Yakup Kadri, bir başka romanı Yaban'da aydın ve elit zümreyi halkın gerçeklerinden kopuk olmasından dolayı şu cümlelerle eleştirir:

"Anadolu halkının bir ruhu vardı, nüfuz edemedin! Bir kafası vardı aydınlatamadın. Bir vücudu vardı; besleyemedin. Üstünde yaşadığı bir toprak vardı, işleyemedin! Onu, hayvani duyguların, cehaletin, yoksulluğun ve kıtlığın elinde bıraktın. O, katı toprakla kuru göğün arasında bir yabani ot gibi bitti. Şimdi, elinde orak, buraya hasada gelmişsin. Ne ektin ki ne biçeceksin? Bu ısırganları, bu kuru dikenleri mi? Tabiî ayaklarına batacak. İşte, her yanın yarılmış bir halde kanıyor ve sen, acıdan yüzünü buruşturuyorsun. Öfkeden yumruklarını sıkıyorsun. Sana ıstırap veren bu şey, senin kendi eserindir, senin kendi eserindir." Bu tarz aydın eleştirisi belki de birçoğumuz tarafından da yapılıyordur. Şahsen ben, toplumun içinden çıkıp da toplumu beğenmeyen, onlara "çarıklı, cahil, görgüsüz" gibi birçok aşağılayıcı sıfatlarla yaftalamada bulunan; toplumun darda ve zorda kaldığı zamanlarda onlara el uzatmayıp kendi sığ dünyalarında yaşayan bu sözde aydınları ve elit zümreyi eleştiriyorum. Kültürümüzde yer alan "Civciv yumurtadan çıkmış, dönüp yumurtaya: Ağza bak ağza demiş" sözü kendisini besleyen, büyüten ve yetiştirenleri hor gören ekâbir ve nankörler gürühunu çok güzel nitelemektedir. Oysa unutulan, Ömer Seyfettin'in de dediği gibi "Bu millet âlim değildir ama ariftir."

Amacım ve haddim akademik ve teorik bilgiyi ve bu birikime sahip olanları, okumayı, ilim sahiplerini eleştirmek; cehaleti, bilgisizliği ve okumamayı övmek değil elbette. Zira akademik, çağdaş ve bilimsel bilgi ile okumuş ve yüksek eğitim seviyesine sahip nüfus, bir toplumun kalkınması için en temel koşullardan biridir. Sanırım yukarıda belirttiğim düşünürlerin ve benim eleştirim; bilgisini, tecrübesini, görgüsünü toplumun kalkınmasına ve aydınlanmasına harcamayan, kendilerini sırça köşklere çıkaran seçkinlere (!)...

Son tahlilde "Sodom ve Gomore" örneği bize, ilahi ve sosyal düzene aykırı davrananların er veya geç kaçınılmaz sonla karşılaşacağını göstermektedir. Bu durum bir öngörü veya müneccimlik değil, gerçeğin ta kendisidir; biz de bu yazı vesilesiyle bu ihtarı tekrarlamış olalım. Sodom ve Gomore'nin ahlak ve karakter bozuklukları bugün sanal dünya (internet ve sosyal medya) başta olmak üzere kişi, yer ve zaman örgüsünde farklı biçimlerde tezahür etmektedir. Dolayısıyla "özgürlük", "eşitlik", "ayrımcılık" gibi kavramların ardına sığınan birtakım söylemlere kanıp ailenin ve toplumun temeli olan değerlere zarar verilmemelidir. Bunun için sadece yasakların yeterli ve etkili olmayacağı da aşikârdır. Çözüm; her bir ferdin, ailenin ve nihayetinde toplumun güçlenmesidir. Güçlenmenin yolu ise bilimle, sanatla, edebiyatla hemhal olmak, okumak ve aklı etkin bir biçimde kullanmakla mümkündür.

Taşlaşmış insanlar

MS 79, Pompei, Antik Roma Kenti

İnsan Kitap ve Topluma Dair Güzel Sözler

Hazreti Mevlana ve talebeleri sokakta yürürlerken, sokağın bir tarafında kendi aralarında oynayan köpek yavrularını görürler. Talebelerden biri Mevlana'ya, "Ey Üstadım, bu köpek yavruları kendi aralarına ne kadar güzel oynuyorlar ve güzel bir kardeşlik sergiliyorlar! Keşke insanlar da şu köpeklerden ibret alsalar!" der. Hazreti Mevlana talebesinin bu sözü karşısında, "sen bir kemik at aralarına da gör kardeşliği!" diye cevap verir.

***

"Üslubu beyan aynıyla insan." Ziya Paşa (Osmanlı Devrinin son zamanlarda yetişmiş Mütefekkir, Devlet Adamı)

***

Bu sözün diğer versiyonu da "insan dilinin altında saklıdır." Yani "üslubu beyan aynıyla insan" dediğimizde "insanın dilinin nezaketi ya da kabalığı ile fark edileceği" anlaşılmalıdır.

***

"Devleti, yöneticilerin iyi tavır ve davranışları ayakta tutar. Devlet ahlak ve erdem ile ayakta durur."

Antik Yunan Filozofu Platon

***

"Hayır, hayal ile yoktur benim alışverişim... İnan ki: Her ne demişsem görüp de söylemişim. Şudur cihanda benim en beğendiğim meslek: Sözüm odun gibi olsun; hakikat olsun tek!"

Mehmet Akif Ersoy

***

"Okuyun, okuyun, okuyun.
Çünkü mürekkebin akmadığı yerde kan akıyor."

İranlı Mütefekkir Ali Şeriati

Benim Canım İstanbul

Bunca zaman gezdim de bulamadım eşini
Her seher ezan vakti bana seslenişini.

Her sabah güneş doğar Başlar bir koşturmaca.
Kimi ekmek peşinde, herkes farklı amaca.

Dolmuş duraklarında son sigara içilir.
Bazen bir yakasından öbürüne geçilir.

Simitçinin sesiyle vapur sesi karışır.
Balıkçı motorları martılarla yarışır.

Fakülte önlerinde söyleşir öğrenciler.
Köşelerde umutla bekleşir dilenciler.

Akşam vakti gelince Evlerde şenlik olur.
Bayramda sokaklara salıncaklar kurulur.

Ah benim çocukluğum çok uzakta kaldınız.
Yıllar, beraberinde gençliği de aldınız.

Fedâ olsun her şeyim, arada bir beni bul.
Ben aşkında kayboldum Benim Canım İstanbul.

Kadri'ni bilemedik affet, bağışla bizi.
Ey Allah'ım, Saraybumu'nda kavuştur ikimizi.

Kadri ERGENEKON

Şair Yazar, Çınarcık Atatürk Anadolu Lisesi Tarih Öğretmeni

Editörün Notu: "Şair İstanbul'da doğup büyümüş, ancak şartlar gereği İstanbul dan uzak kalmıştır. Bu şiirinde İstanbul dan uzakta yaşayan bir öğretmenimizin özlemi anlatılmaktadır Şairimiz ile Başyazarımız Ali Küçükdağlı yaklaşık 40 yıl önce Erzurum Olur Lisesi'nde birlikte çalışmışlardır. İkisi de aynı sanatçı ruh yapısına sahip olduklarından diyalogları ve dostlukları eksilmeden devam etmektedir Yüce Rabbimiz, 40 yıllık dostluklarını nicelerine eriştirsin Maşallah Hocalarımıza Allah yüreklerine sağlık, kalemlerine kuvvet versin Saygılarımızı sunuyoruz."

Ahmet SANDAL

Şair, Yazar.

Kamu Yönetiminde Adalet, Liyakat ve İlim: Ali

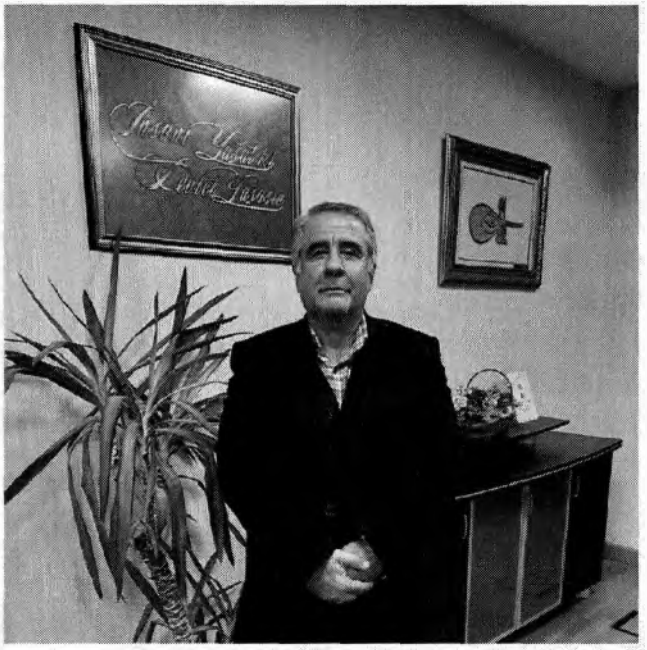

Ülkemizde etik değerlerin ve ahlaki ilkelerin toplumda ve kamu ile özel sektör yönetiminde yer bulması için yıllardır yazıyor ve anlatıyorum. Yalnızca etik değerlerin değil elbette, etik ve hukuk bağlamında, hukukun ve ahlakın toplum genelinde ve kamu yönetimi nezdinde geçerlik bulması ve yaygın bir şekilde hayata geçirilmesi için onlarca köşe yazım makalem, seminer ve konferansım mevcuttur. Bu anlatımlarım ve tüm çabalarım, Ülkemizin yalnızca maddi açıdan değil manevi olarak da gelişmesi içindir.

Bir toplumda sırf maddi (teknoloji, fabrikalar, binalar, evler, yollar ve köprüler vb gibi maddi donanımlar) ihtiyaçlar karşılanırsa ve manevi değerler ihmal edilirse, o toplumda huzur ve güven olmaz.

Etik, hukuk, kanun, ahlak, vicdan, adalet, doğruluk, dürüstlük, iyilik, erdem, huzur, güven ve benzeri kavramları bu yazı boyunca tefekkür edeceksiniz.

Bu kavramların asıl manalarını da iyi kavramak gerekir. Birbirleriyle de karıştırmamak gerekir.

"Hukuk ve kanun" aynı manaya gelmez. Zaten "etik ile ahlak" da aynı manaya gelmez. Etik ve hukuk birbirine yakındır. Ancak elbette çok da farklı fonksiyonları vardır. Bazı şeylerin yapılmasını mevcut hukuk düzeninde normal görebilirsiniz, çünkü o hususta bir hukuki kural, norm yoktur. Mesela bir Belediye Başkanının en yakınını ve hatta eşini yanına yardımcı olarak atamasında belki bir engel olmayabilir. Buna hukuk izin verebilir. Peki, böyle bir saçmalığa vicdan ne der? Bir Belediye Başkanının yakınlarını Belediyede işe almaya hukuk izin verse de bu durum yani etik değerler, ahlaki ilkeler açısından uygun değildir.

Etik, yerin gelir hukuktan daha önce gelir. İşin püf noktası işte burada. "Hiçbir kanun, vicdan kadar tesirli değildir." Kanun yaparsın, birileri, ya boşluğunu bulur ya da hiç boşluğu yoksa,delip de geçer. Romalı bir Filozofa ait olduğu iddia edilen söz şöyledir: "Kanunlar, örümcek ağlarına benzerler; küçük sinekler yakalanır, büyük sinekler ağı delip geçerler." Bu sözün Marcus Aurelius isimli bir Filozof tarafından söylendiği belirtiliyor. Ancak bazı kaynaklara bu sözü söyleyenin başka birisi olduğu da iddia ediliyor. Kim söylerse söylesin, çok da önemli değil. Sözün kendisi çok güzle ve oldukça da hakikatli. Olay budur. Bizim bir etik değerler eğitmeni olarak tavsiyemiz şudur: Kanunlara önem vermeyelim. Vicdanlara önem verelim. ("Kanunlara önem vermeyelim" derken yanlış anlaşılmasın, önce etik kavramına, önce ahlaka, önce vicdana önem verelim. Onu kastettim)

Kanunlar delip de geçilmeye müsait hukuki metinlerdir. Vicdanlar sağlam yetiştirilirse, insanların yüreklerindeki insanlık duygusu, merhamet hisleri ve iyilik düşüncesi geliştirilirse, kanun yapmaya dahi lüzum kalmaz. "Etik mi, hukuk mu", "ahlak mı, hukuk mu, daha önemlidir?" diye sorarsanız, hemen söyleyeyim, "etik değerler yani ahlaki ilkeler hukuktan önce gelir." Ancak benim kamu bürokrasisinde ve kamu yönetiminde gözlemlediğim, yönetici ve görevlilerin, amir ve memurların daha çok hukuka, kanuna bağlı kaldıkları (sureta bağlı kaldıkları ve kendi kafalarına göre yorumladıkları) ve ahlak ve vicdan dediğimiz değerlerin ikinci planda kaldığıdır. Özel sektörde de durumun farklı olmadığını düşünüyorum.

Tabi şimdi soracaksanız, kanuna ve hukuka göstermelik bağlı kalmak (sureta bağlı kalmak) da ne oluyor? "Kanunlar, örümcek ağlarına benzerler; küçük sinekler yakalanır, büyük sinekler ağı delip geçerler" dedik ya. Güçlüler için kanun ve hukukta her daim bir çözüm, her daim bir boşluk, güçlüler ve kodamanlar için oluşturuluyor, iş garibana gelince, "sen dur" deniliyor.

Etik ve hukuk arasında kalan görevliler de, ister kamuda, isterse özel sektörde olsun, "çıkar çatışmasına" düştüklerinde (kamunun çıkarı ile kişisel çıkar arasında sıkışıp kaldıklarında) "hukuk bana izin verdi, bu izni tepe tepe kullanırım" havasına giriyorlar. Halbuki her yasal hak helal değildir. (Bu noktada, birkaç sene önce vefat eden Ünlü Yazar Alev Alatlı'nın bir sözü aklıma geldi. Rahmetli Yazar Alev Alatlı'nın şu sözü çok mühim bir gerçeğe işaret ediyor: "Helalleşmek mahkemede dava kazanmaktan daha üstündür. Çünkü her yasal hak, helal değildir ve olamaz." Ve bu sözden daha da önemlisi şu sözdür ki, bu bir Hadis-i Şerif'tir. Sevgili Peygamber Efendimiz (asm) "İnsanlar sana fetva verse de kalbine danış" buyurmuştur.

Şimdi buraya kadar "etik, ahlak" dedik. Bir de tanımlamalarını ve ne manaya geldiğini açıklayalım.

Etik kavramı Yunanca "ethos" sözcüğünden gelmekte olup "karakter, alışkanlık", anlamları taşımaktadır. Etik bir felsefe terimidir. Hatta felsefenin önemli bir dalıdır. Etik: Felsefenin 'ödev', 'yükümlülük', 'sorumluluk' ve 'erdem' gibi kavramlarını analiz eden, 'doğruluk' veya 'yanlışlık' ile 'iyi' veya 'kötüyle ilgili ahlaki yargıları ele alan, 'ahlaki eylemin doğasını soruşturan ve iyi bir yaşamın nasıl olması gerektiğini açıklamaya çalışan bir bilim dalıdır.

Etik ve ahlak aynı manaya gelmez. Etik ve ahlak arasında nüans vardır. Etik bir bilim dalı, genel bir anlam ifade derken ve teori iken, ahlak bir uygulama ve yerel anlam ifade eder. Ahlakın yerel olması önemli olmasını da beraber getiriyor. Her yerde geçerli olan etik değerler yerine yerel anlamda geçerli olan ahlaki değerler mevcuttur. Bir İngiliz için etik değerler "adalet, şeffaflık, eşitlik, kamu yararı, doğruluk ve dürüstlük" nasıl önemliyse, bir Türk için de aynı değerdedir. Ancak bir İngiliz'in yerel ahlaki anlayışı ile bir Türk'ün yerel ahlaki anlayışları eşit olamaz. Mesela, bizim ahlak ve ananelerimizde büyüklerimizin karşısında ayak ayak üstüne atarak oturmak ayıplarken bir İngiliz bunu normal görebilir. Bu ahlak anlayışındaki farklıktan kaynaklanır. Etik ve ahlak arasındaki farkı anlatırken şunu da belirtelim. Etik hafif bir sözdür, ahlak ağır bir kelimedir. Bir adama, "bu senin yaptığın etik dışıdır" dediğinde çok alınmaz da "bu senin yaptığın ahlaksızlık" dersen onu hakaret sayar. "Kamu Görevlileri Etik Kurulu" diye bir kurul kurulmasının sebebi de budur. "Kamu Görevlileri Ahlak Kurulu" diye bir kurul olsaydı, bu çok ağır ve ciddi bir kurul olurdu.

Peki, yıllardır, yani 40 yıla yakındır Devlet memuriyetinde ve 20 yıla yakındır Etik Değerler Hocası olarak Etik, Hukuk ve Ahlak bağlamında anlatımlarda ve çabalarda bulunuyoruz da durum nedir? Vardığımız noktada etik, hukuk ve ahlak bakımdan toplum ve Devlet açısından hangi ahvaldeyiz?

"Devlet" derken kastım şudur. Kamu Yönetimimiz hukuk ve etiğe ne ölçüde riayet ediyor? Yoksa "Devlet" denilen müessese soyut bir kavramdır. "Devlet" esasında bir toplumdaki yöneticiler başta olmak üzere, kurum ve kuruluşların tümüdür. Bir toplumda Devlet sektörü (kamu sektörü) yanında bir de özel sektör vardır.

Etik değerler ve manevi ilkeler, ahlaki prensipler ve erdemli davranışlar, özel sektörde ne durumdadır? Elbette, özel sektör de bu toplumun bir parçasıdır. Toplum nasılsa özel sektör de öyledir. Toplum derken kastımız bu toplumun fertleri,

aileden başlamak üzere ne kadar adalet ve hakkaniyet içinde davranış gösteriyor? Milletimizin fertlerinin ahlak ve adalet anlayışı sözde mi, özde mi?

Bu sorulara maalesef olumlu cevap veremiyorum. Etik ve hukuk bağlamında kamu yönetimi ve toplum hayatı açısından durumumuz pek de iç açıcı değil. Kamu yönetiminde hukuk yerine kanun, ahlak ve etik yerine de keyfilik hakim. Özel sektörde de durum üç aşağı-beş yukarı aynıdır. (Elbette kamu ve özel sektörde ahlak ve etik değerlere riayet eden, doğruluk ve adalet üzere görev yapan nice nice görevli (amir-memur, yönetici-yönetici olmayan personel) vardır. Onlar elbette baş tacımdır. Onlar bu sözümden alınmasınlar. "Sözüm Meclisten dışarı" dedikleri deyimini tam söyleme vaktidir.) Elbette, arı gibi çalışıp da faydalı olan her insana saygımız vardır.

Ancak Kamu'da ve özel sektörde asalaklar yok mu? Var. Kimse de bizden asalaklara karşı saygılı olmamızı beklemesin. Zaten bu yazım, "arı gibi faydalı olanlara övgü ve asalaklara yergidir."

Özel sektörü bilmiyorum, ancak Kamu'da çoğunlukla "Ahbab-Çavuş Durumları" geçerlidir. Ahbap-çavuş ilişkileri yolsuzluğa, usulsüzlüğe kapı aralamaktadır. (Tüm Kamu'yu yolsuzluk ve usulsüzlükle itham etmiyorum. Elbette Kamu'da doğru-dürüst ve işini kanun ve mevzuat doğrultusunda hakkaniyetle yerine getiren nice nice memur ve kamu görevlisi vardır. Ancak özellikle Belediyeler olmak üzere Kamu'da yolsuzluk ve usulsüzlük yaygındır. (Bu yaygınlığı son 3-4 aylık gazete ve TV haberlerine tekrar bakıp da anlayabilirsiniz. Özellikle Belediye Yönetimleri bu Ülkede kokuşmuş durumda ve yolsuzluk bataklığındadır. Nasıl kurtulacak? Cevabı çok basit, "ALİ dediğimiz önerim uygulanırsa bu Ülke kurtulur. ALİ nedir? Bu sorunun cevabını bu yazının en sonunda bulacaksınız. Bu Ülkede bir de, Kamu'da "Ahbap-Çavuş İlişkileri" geçerlidir. Tabi burada da yüzde yüz her yerde "Ahbap-Çavuş İlişkileri" geçerlidir diyemeyiz. Çoğu yerde geçerlidir.

Ahbap-Çavuş ilişkisinin Türk Dil Kurumu (TDK) Sözlüğündeki tanımı şudur: "Karşılıklı çıkarlar gözeterek kurulan yakın ilişki. "TDK Sözlüğündeki tanım böyle olsa da "Ahbap-Çavuş ilişkisinin esasta ne anlama geldiğini" çok insan bilir.

Ahbap-Çavuş ilişkisi her şeyden önce, geçicidir, uzun vadeli değildir. Ve iki ya da daha fazla kişinin birbirlerini korumaya/kollamaya yönelik çabalarının genel ismidir. Ahbap-Çavuş ilişkisinde, gerçekte dostluk da yoktur, arkadaşlık da yoktur. Yalnızca menfaat ve beklenti vardır. Ahbap-Çavuş ilişkilerinin süresin belirleyen menfaattir. Menfaat bittiğinde dostluk da biter ve sırf menfaat için bir araya gelenler sıvışıp da ortadan kaybolur. Dilimizde bu durumu ifade eden bir tabir daha var. Hemen hatırladınız sanırım. "Öküz öldü, ortaklık bozuldu." Ahbap-Çavuş ilişkilerinde de "öküz ölürse", yani menfaat ortadan kalkarsa, dostluk ve arkadaşlık da biter.

Bu tespitlerimi böyle peş peşe sıraladım. Şimdi asıl maksadıma gelelim. Bu sözleri "iş olsun" diye söylemiyorum. Bu sözleri "laf olsun, torba dolsun" diye de söylemiyorum. Günümüzde yaygın bir alanda yer bulan Ahbap-Çavuş ilişkilerine dikkat çekmek için söylüyorum.

Kamuda yönetiminde Ahbap-Çavuş ilişkileri Ülkenin huzurunu bozan ve gelişmesine önleyen bir tehdittir. Dünyanın hangi Ülkesinde olursa olsun ve hangi yönetimde sergilenirse sergilensin, bir yerde Ahbab-Çavuş ilişkileri varsa orada yalakalık, orada ahlaksızlık sözkonusudur, orada yozlaşma sözkonusudur. Yalakalık, ahlaksızlık ve yozlaşmanın olduğu yerde, peşinden yolsuzluk meydana gelir.

Yolsuzluk da toplumun genelinin yoksulluğuna, ancak, krema tabakası denilen kesimin haksız bir biçimde zenginliğine neden olur.

Maalesef, şunu net belirteyim ahbap-çavuş durumları en çok da "Siyasetçi-Bürokrasi-İş Adamı" arasında yaşanmaktadır.

Şimdi diyeceksiniz ki, "Siyasetçi-Bürokrasi-İş Adamı" arasındaki ilişikler neden yalakalık temelinde olsun? Hiç mi Ülkesini seven "Siyasetçi-Bürokrasi-İş Adamı" yok mu? Olmaz olur mu? Birçoğunun Ülkesini seven ve çalışkan, hasbi ve samimi olduklarına da inanıyorum. Ancak, sistem bozuk ve ortam kötü olduğunda, "Siyasetçi-Bürokrat-İş Adamı" ne yapabilir ki? Onlar da düzene, sisteme uymak zorunda kalacaktır.

Sistem, menfaatçiliği, "gemisini kurtaran kaptan" anlayışını öne çıkarmışsa, herkes vaziyetten nemalanmak peşinde ise, "Siyasetçi-Bürokrat-İş Adamı" ne yapsın? Onlar da "bal tutan parmağını yalar" sakat mantığına boyun eğeceklerdir.

Bu durum nice vakittir böyledir. Sorun çok eskilere dayanan bir temele sahiptir. 100 yıldan fazla süren bir temelinin olduğunu düşünüyorum. Tüm Dünya'da da (özellikle de az gelişmiş ve demokrasiyle yönetilmeyen Ülkelerde) geçerli bir sorun olarak orta yerde durmaktadır.

Yıllardan beri muhtelif yer ve zamanlarda "etik değerleri, kamu görevlileri ahlaki davranış ilke ve kurallarını, adaletli yönetimin önemini ve ehil idarecilerin gerekliliğini" anlatıyorum. Ancak, bir adım mesafe alamadığımızı da üzülerek müşahede ediyorum. Çünkü, teori ile pratik çok farklı.

Herkes seminerlerimi dinlerken "ooo, çok güzel, bunlar çok önemli noktalar" diyor, ancak iş uygulamaya gelince, herkes gerçeklerle karşı karşıya kalıyor. Maalesef, bizler anlattığımızla kalıyoruz.

Sistem değişmeden (vahşi kapitalizm, tüketim çılgınlığı, maddiyatçılık, menfaatçılık vb gibi sistem, düzen değişmeden) Ahbap-Çavuş ilişkileri asla değişmez. "Siyasetçi-Bürokrat-İş Adamı" herkes kendine yontar. Siyasetçi bürokratı, bürokrat siyasetçiyi, iş adamı da her ikisini kullanmaya kalkar. Sonunda "al gülüm-ver gülüm" durumları yaşanır.

Halbuki sistem düzgün olsa, siyasetçi doğru ve gerçekçi yasal alt yapıyı kursa, bürokrat yasallık temelinde dürüst çalışsa, iş adamı da kimseden bir ayrıcalık beklemeden ekonomik, verimli ve etkili çalışmalar için kararlı duruş sergilese, yani açıkçası, hiç kimse Ahbap-Çavuş ilişkisine girmese, kimse "köprüyü geçene kadar ayıya dayı diyeceksin" ikiyüzlülüğüne düşmese, her şey daha harika, her şey daha güzel ve her şey daha düzgün olur.

Gel gör ki "Siyasetçi-Bürokrat-İş Adamı" üçlüsü menfaat birlikteliği kurdukları vakit bu geçici bir dostluk oluyor, bu görüntüde dostluk oluyor. Toplumun aynası olan "Siyasetçi-Bürokrat-İş Adamı" arasındaki Ahbap-Çavuş ilişkileri maalesef toplumun geneline de kötü bir model oluyor.

"Siyasetçi-Bürokrat-İş Adamı" arasındaki Ahbap-Çavuş ilişikleri yanında bir de özellikle kamu sektöründe (belki de özel sektörde de aynı husus geçerlidir) atamalarda da Ahbap-Çavuş durumları sözkonusudur.

Maalesef, "bildik-tanıdıklarından, üst düzey yöneticilerin işlerine yarayacaklardan" seçilerek yükselme ve atama anlayışı birçok Ülkede geçerlidir. Ahbap-Çavuş ilişkileri ile bir makama gelenler ne kanun, ne nizam, ne ahlak, ne de vicdan dinlerler. Yalnızca kendilerini o makama getirenlerin iradesini dinlerler. Dinlemek ne kelime o iradeye adeta ram olmuşlardır, maalesef.

Sorunu ve durumu yukarıda kısaca özetledik. Peki çözüm nedir? Bu Ahbap-Çavuş ilişkilerini nasıl kırabiliriz?

Hemen cevaplayayım. Zaten yazımın başında da belirttim. Her yerde belirtiyorum. Çözüm önerimi burada da belirteyim. Çözüm önerim, ALİ'dir. Yani Adalet, Liyakat ve İlim temelinde bir yönetim öneriyorum. Dilerim tüm Dünya'da ve özellikle Ülkemizde insanlar, yönetimde ahlak, adalet ile ehliyet ve liyakatin geçerli olduğu günleri görür. İnşaallah.

Kadir ÇELİK

Şair Yazar, Sayıştay Denetçisi

Gelmeden Göçü Bildiren Ulak

Allah (cc) şöyle buyurmaktadır:

"İnsanların hangisinin daha iyi amel edeceklerini ortaya koyalım diye, yeryüzünde olan şeyleri, yeryüzünün süsü yaptık." Kehf 7

Dünyamızın; gönül çelen, akıl karıştıran, gözleri efsunlayan evlat, eş, şöhret, mal, mülk, makam, mevki gibi nice süsleri var. Unutmayalım, bütün bu süslerle bir sınanmadayız. Allah katında kalıcı itibar arıyorsak eğer; yeryüzünün süsü olan bu şeylerin hepsinin geçici olduğunu, kimseye kalmamış olan dünyanın, bize de kalmayacağını bilerek bu gerçeğe uygun yaşamalıyız ve bu dünyada doğru, dürüst, erdemli, hayra ve barışa yönelik faydalı işler üretmeliyiz.

"Hepimizinki kader! Aslında kısa ya da uzun, kimin bir hikayesi yok ki? Kader dediğimiz, bu hikayelerdeki yürüyüşün adıdır. Bizi yaratıp kader gibi bir bineğe yoldaş eden, işte bu yürüyüşteki adımlara bakar. İyi, güzel, doğru kaç adım atıyoruz onu sayar." Mendilim Sende Kalsın/Şerif Aydemir.

Her şeyi alt üst eden, tüm insanların hesaba çekileceği o dehşet anı gelip çattığında, İnsan neyin peşinde koştuğunu, ebedi saadeti kazanmak için kendisine bahşedilen nimetleri, imkânları ve yetenekleri, bu dünyanın gelip geçici zevklerini elde etme uğruna kullanmakla ne büyük bir kayba uğradığını o gün anlayacak ama iş işten geçmiş olacaktır. O büyük felaket gelmeden önce bahşedilen nimetleri, imkânları ve yetenekleri, ebedi saadeti kazanmak için harcamayı Rabbim bizlere de nasip eylesin. Üç şeyi çok severiz diyor bir hikmet ehli. Bedenimizi severiz, toprağındır. Ruhumuzu severiz, Yaradanındır. Malı, mülkü çok severiz mirasçılarındır.

Maalesef, bütün kavgamız kendimize ait olmayan şeyler içindir, şu yalan dünyada. Kapanıp da tüm perdeler / Okunmadan yüzüne ferman / Eyleme dünyada boşuna seyran / Feryat etsen de son nefeste / Dönüşü yok, heyhat ki heyhat! / Uzak duralım kardeşim uzak / Bil ki dünyalıklar en büyük tuzak / Gelmeden göçü bildiren ulak / Hakk'a verelim her an kulak

"Hayattakiler için başka hiçbir şeyin yanına yaklaşamayacağı etkili bir hatırlatıcıdır ölüm, bir anda kalbinizden yakalar sizi ve odağınızı değiştirir, sarsar, geriye dönüp baktığınızda bir tarafta o sarsıcı ölümü, diğer tarafta geriye kalan her şeyi görürsünüz ve o her şey bir anda hiçbir şeye dönüşür..." Compañero Rosıta/Neşe Kutlutaş

Şu dünya hep yalan demişler / Yalanına kanıp onu pek sevmişler / Biraz keyif çokça keder dermişler / Böylece gelip bu dünyadan geçmişler / Derdikleriylen kabre çulu sermişler desem, kim bunlar diye soran olur mu acep…

Belki o, belki sen, belki ben, belki de biz, siz ve onlar. "Bir ırmağın akıp gitmesi gibi ebediyete akıyor ömürlerimiz." Dünya misafirhanesinde kalıcı edasıyla oyalanmak yerine, dünyaya değil ahirete iman etmiş olmanın gereğini yerine getirsek ve fani varlıkları elde etmek için sarf ettiğimiz gayretten daha fazlasını, esas ve ebedi hayat olan ahiretimiz için sarf etsek...

Ebediyet yolcusu olduğunu unutarak fani ve nefsani hülyalara dalıp ahirete eli boş giden müflislerden olmamak için Hz. Ali (radıyallâhu anh) nın şu nasihatine kulak verelim inşallah "Dünya arkasını dönmüş gidiyor. Âhiret ise yüzünü dönmüş geliyor. Her birinin kendine has evlatları (tâlipleri) vardır. Siz ahiretin evlatları olun, dünyanın evlatlarından olmayın!.."

Aliya İzzetbegoviç, "Hayat inanan ve salih ameller işleyenler dışında hiç kimsenin kazanamadığı bir oyundur" diyor. İnanmak ve salih ameller işlemek yani kul olmak, kulluğunu bilmek ve gereğini yerine getirmek...

Rabbim, bizleri verdiği nimetlere şükreden, salih amel işleyen muttaki kullarından eylesin. Geldik dünyaya gitmeye / Hoş kelamlar etmeye / Salih ameller dermeye / Varsın birileri bilmeye / Bilsin Yaradan, en güzel hediye.

İmam Gazali'nin Bidâyetü'l Hidaye'de dediği gibi "Her gün, ömürleri azalmasına rağmen malları arttığından dolayı sevinen ahmaklar gibi olma. Mal artıyor; ancak ömür azalıyor. Bunun neresinde hayır var? İlmin ve amelin artması dışında bir şeye sevinme."

Etme

Gel bekletme gönlüm, yâre sevdalan,
Ağlatma bülbülü, cana dert etme,
Seni korla seven, pire sevdalan,
Dünya mahzeninde, tene dert etme…

Vaveyla gönlüme, girdin gireli,
Ne gündüzüm kaldı, ne günüm belli,
Meyus düşünceni, gördüm göreli,
Ne pusulam kaldı, ne yönüm belli...

Göğsüme hançer vur, yaşı temizle,
Al kanlı yazmamı, ama bez etme,
Yaz günü bağrımda, kışı temizle,
Bırak da sevdamı, soğuk buz etme…

Bir yanım gitsin der, bir yanım kalsın,
Görmezlikten gelip, beni hiç etme,
Bırak bir pusulam, bir yönüm kalsın,
Şu erken sevdayı, varıp geç etme…

Bilmem ne istersin, yak şu öfkeni,
Zincirlere vurup, taşa meyl'etme,
Gururunu bırak, yık şu öfkeni,
Gidip bir mektupla, kuşa meyl'etme...

İnfazı kalp verdi, cana sen lazım,
Sevdasından düşler, kırdığım etme,
Kılıçsın bağrımda, kına sen lazım
Ruhumda gezip de, kördüğüm etme…

Meliha BOZTEPE
Ankara 2020

Mücellâ

Mücellâ hep geç kaldım, erkenden gelip aşka.
Yoksuldum, neyim vardı, bir avuç şir'den başka.

Saat tiktaklarını dinle, Mücellâ içten.
Kahır grisi rengi savur sokaklarıma.
Bağrımda sendeleyen haşmetli bir sevinçten.
Senli yarınlar düştü çökük şakaklarıma.

Mücellâ bu aşk değil, aşktan öte bir olay.
Kalmaktır müşkül olan, gitmek elbet kolay.

Sana ağır yaralı kadifeden hislerim.
Kükreyen gözlerini, gözlerime kerem et.
Her adımda, sevdâna çıkarsa kavislerim.
Göğsümdeki yangını ya öldür, ya verem et.

Sen şehrimsin Mücellâ, ucu bucağı kayıp.
Taşlarını döşesem, berrağında kayıp.

SEV VEDA

Manzûmeler içinde yazmaktan tabiatım.
Dörtnala sevdalara koşardım, doludizgin.
Neşideler keyifsiz, son nefeste lügatım.
Söyle bu muydu, senin hakikaten aşk çizgin.

Gitme Mücellâ gitme, sen gidersen birikir.
Dudaklarımda sükût oluverir bir zikir.

Saatim hiç durdu, yelkovanım göçebe.
Zamanın kıskaçları örseliyor bendimi.
Mücellâ derman diye sokuldukça akrebe.
Dizlerinin dibinde buluyorum kendimi.

Sardı kanamalıdan bir yaranın ağrısı.
Neden duymazsın, işte bu sana dön çağrısı.

Oysaki ben her demin en koyu kucağında.
Sana göç eylemiştim, dudaklarında adın.
Baharda sarmalayıp donduğum sıcağında.
Sevdâya yüz çevirip vedâya adımladın.

Sana azaldım işte Mücellâ, dinle dur da.
Ben ölürüm yoluna, vurup kıran sen ol da.

Zişan SAĞLAM ORHAN (GÜŞTA)

Yüz Yaş

Emir göklerden geldi, o mukaddes saatte.
Yürekler son nebinin duyurduğu vaatte.
Namlu düşmana tufan, Allah'a itaatte,
Yurdumun şahlanışı, özgür iradesisin.

Yağız atların kanı, beden üstünde başsın,
Yüzünde delikanlı, bininde ergen yaşsın.

Ruhun evrene sığmaz, mekânın Anadolu,
Garibin sığınağı, öksüzün tutar dalı,
Canın vatana feda, yolun erenler yolu,
Arifin derin fikri, dervişin nefesisin.

Gönül karargâhında dokunmuş bir kumaşsın,
Ebabil gagasında Fil'e güdümlü taşsın.

Heybetli surlarından indirtmedin hilâli,
Toprağın şehit kanı, alın teri helâli,
Kartal bakışlarında, Yavuz Han'ın celâli,
Ve eğilmez başların en gür ifadesisin.

Mazluma ceylan gözü, zalime çatık kaşsın,
Barışa gül fidanı, bozguncuya savaşsın.

Soyun asil bir soydur Oğuz Ata'dan beri,
Kanuni'den, Fatih'den, Kaan Mete'den beri,
Destanlar seni yazar, söyler öteden beri.
İslamın mihenk taşı, Türk'ün kitabesisin.

İmanı ilmek ilmek işleyen bir nakkaşsın,
Tarih terazisinde; KAHRAMAN'sın, MARAŞ'sın.

Arafat ARIK

Şair Yazar, Kahramanmaraş Pazarcık'ta Öğretmen

Cuma YILMAZ

Şair Yazar, Sayıştay Denetçisi

Mizan, Değer ve İstikamet: Hakikatin Sınırları Üzerine

İstikamet kaybolduğunda insan neye göre ve nasıl yürüyeceğini de kaybeder. Bu metin, ferdî hayattan cemiyete uzanan değer ve ölçü arayışını anlama gayretidir. Doğru ile faydalı (etik olan ile şahsi menfaat), hak ile nefse hoş gelen (hakikat ile geçici arzu) arasında mizan kurma ihtiyacına dair bir tefekkür davetidir. Esas mesele, insanın neyi seçeceğinden evvel, neye göre seçeceğini yeniden hatırlamasıdır.

İnsan, sadece yaşayıp tüketen değil; neyi, neden yaptığını sorguladığı ölçüde anlam kazanan bir varlıktır. Eşyaya ve hadiselere yönelen nazarın, sadece görmekle yetinmeyip idrake yönelmesi insana istikamet kazandırır. Bu istikamet, varlık hakikatini mana ile tahkim etme gayretine ilişkindir.

Bu gayret, ferdin iç dünyasından süzülen değerlerin toplumsal bir zemine oturmasını iktiza eder. Değer; insanın neyin doğru, neyin iyi ve neyin vazgeçilmez olduğuna dair verdiği kalıcı kararlar bütünüdür. Lakin bu tercihler şahsi beğeniye hapsedilemeyecek kadar derindir; zira insan, müstakil bir varlık olmanın yanı sıra bir anlam dünyasının ve cemiyetin ayrılmaz cüzüdür. Bu sebeple ferdi eğilimlerin ötesine geçen bu kıymetler, medeniyet tasavvurunu belirleyen müşterek bir mizan hâline gelir.

Mizanın ehemmiyeti yalnız teoride kalmayıp hayatın içinde tecelli eder. Değer, salt zihni bir kabul değil, iradeye dönüşen bir yöneliştir. Bir cemiyetin sadece neye inandığını değil, o inancı hangi saikle eyleme döktüğünü asli terazi kabul etmek gerekir. Değerler halkasının kalbinde ise kurucu bir ilke olarak adalet yer alır. Zira adalet, varlığı yerli yerine koyan hikmettir. Pratiğe dökülmeyen hiçbir değer ne bireyi huzura ne de toplumsal geleceğe hizmet edebilir. İnsan, çoğu zaman doğruyu neye göre tartacağını unuttuğu için savrulur.

Bu savrulmanın temelinde, insanın doğruyu bilmemesinden ziyade, bazen çatışan iki meşru değer arasında o hassas mizanı kurmakta zorlanması yatar. Zira mizanı hayata geçirmek, sadece bir tercih değil, beraberinde keskin bir sınır ve sorumluluk şuuru gerektirir. Sözgelimi; mülkiyet hakkı tartışmasız bir değerken, kamunun menfaati olan 'emanet' bilinci bir başka asli doğrudur. Adalet, bu iki meşru alan arasında tartıyı bozmadan dengeyi bulma sanatıdır. Değer, insanın bu arayışında istikametini tayin ederken; kural, yürüyüşün usulünü, hududunu ve toplumsal mizanı koruyan sınırları belirler.

Belirlenen bu hudutlar, hayatın her sahasında birer mihenk taşıdır. Bu ölçü, temas ettiği zemine göre farklı isimler alır: Hukukta hakkaniyet, ekonomide emeğin mukaddesatı, cemiyette ise vakar ve haya. İktisadi sahada mizan kaybolduğunda; kazanç artsa da güven azalır. Piyasa düzeni; sadece bireysel dürüstlükle değil, emeğin istismarını engelleyen adil bir muvazene ile korunur. Teknoloji dünyası dahi, bugün verimlilik mutlaklığından sıyrılıp etik ve mesuliyet talebiyle sınırlandırılmaktadır. Bu durum, değerin sadece istikamet tayin etmediğini, aynı zamanda bir sınır çizdiğini de gösterir.

Yerli yerine koyamadığımız her ölçü, varlığın nizamını sarsar. Kadim hikmetin "Can, Mal, Nesil, Akıl ve İnanç" olarak belirlediği bu beş temel sütun, toplumsal düzenin vazgeçilmez dayanaklarıdır. Canı dokunulmaz kılmak yaşam hakkını; malı korumak emeği; nesli gözetmek insanlığın geleceğini; aklı savunmak irade hürriyetini; inancı korumak ise vicdan özgürlüğünü yerli yerine koymaktır. Bu beşli mizan, insan onurunu ayakta tutan evrensel bir anayasa niteliğindedir; ihmali ise sadece düzeni değil, insanın haysiyetini de aşındırır. Hayat insanı iki yanlış arasında değil, ekseriyetle iki doğru arasında bir tercihe zorlar. Hakikat ile maslahat, adalet ile himaye arasındaki gerilimler insanın mizanını ortaya koyan asıl imtihan meydanıdır.

Öte yandan insan, attığı her adımda bir değerler hiyerarşisine yaslanır. Dini ve ahlaki değerlerin bu hiyerarşinin başında yer alması, diğer türlü dünyevi tercihlerin bu ana mizanla tartılmasını sağlar. Mizan zayıfladığında istikamet muhafaza edilemez. Bu sebeple değer üzerine düşünmek; vahyin ışığında akli bir şuur ve kalbi bir idrak, vakur bir duruş davasıdır.

Netice itibarıyla; insan neyi bildiği kadar değil, neyi hangi ölçüyle tarttığı kadar istikamet bulur. Haddini ve hududunu bilmek, doğru yönü bulmaya rehberlik eder. Zira istikamet; emaneti mülkiyetten, adaleti maslahattan, kalıcı olanı geçici olandan üstün tutan o ince ölçüyü, yani haddi muhafaza etme sanatıdır. Bu şuur, insanı kaostan kurtarıp nizama kavuşturan bir mizan olmasının yanı sıra, varlığın aslına ulaştıran en hakiki yoldur.

Çünkü nefsini ve haddini bilen, şüphesiz Rabbini de bilir.

"Bu metin; İmam Maturidi'nin hikmet ve mizan tasavvurundan, Mecellenin külli kaidelerinden (hukuk prensipleri) ve Zarurat-ı Hamse'nin (beş temel insan hakları) ortaya koyduğu koruma ilkelerinden beslenmektedir.

Yazım sürecinde; Yusuf Has Hacib'in Kutadgu Bilig 'de (Mutluluk Veren Bilgi) vazettiği nizam, Kınalızade Ali Efendi'nin Ahlâk-ı Alai 'sindeki etik denge anlayışı ve Gazali'nin ahlak, hakikat telakkisi rehber olarak gözetilmiştir.

Kadim hakikatin güncel hayattaki karşılıklarını bir istikamet arayışı içinde ifade etme gayesiyle kaleme alınmıştır."

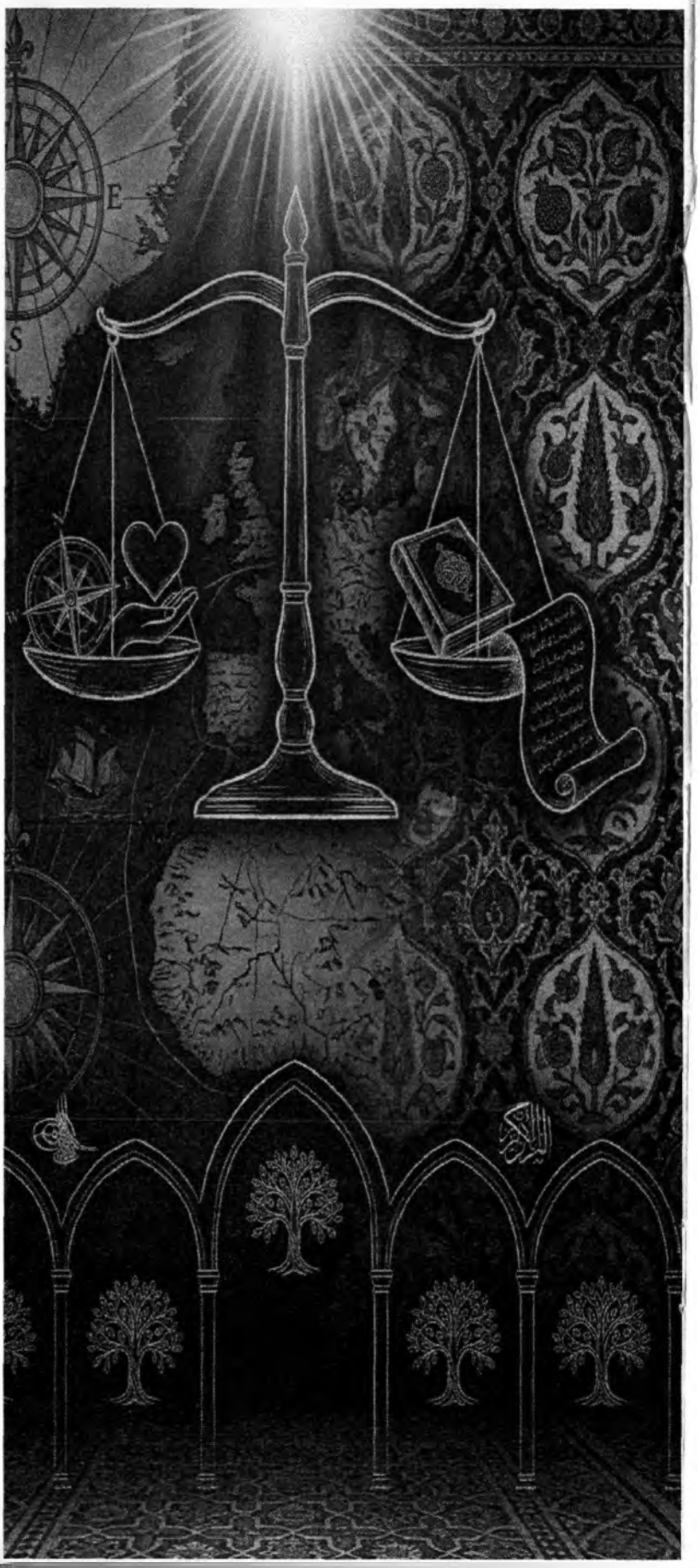

İnsan Kitap ve Topluma Dair Veciz Sözler

"Bir kabın içinde ne varsa dışına o sızar. Sen bir düşünceden ibaretsin. Geriye kalan et ve kemik. Gül düşünürsen gülistan olursun. Diken düşünürsen dikenlik olursun."

Hazreti Mevlana

***

"Ömür sermayesi pek azdır. Lüzumlu işler pek çoktur. Ömrünüzü boş işlerle geçirmeyin ve iyi değerlendirin."

Bediüzzaman Said Nursi

***

Size söylenen sözü üçlü süzgeçten geçirip de değerlendirin. 1-"Söz doğru mudur?" Söz doğruysa, o sözü hemen diğer şu 2 süzgeçten geçirin. 2-"Söz iyi bir söz müdür?" Buna da "evet" cevabını verirseniz, hemen o sözü şu son süzgeçten de geçirin. 3-"Sözün bana ya da topluma bir faydası var mıdır?" Bu üç süzgeçten geçmemiş bir sözü boş ve gereksiz bir söz olarak değerlendirin.

Antik Yunan Filozofu Sokrates

***

"Yıkılasın ey İsrail. Enkazını göreyim. Sana Devlet diyenin. Yüzüne tüküreyim!"

İnternette ve sosyal medyada çok dolaşan bu sözün kime ait olduğu pek bilinmese de Üstad Necip Fazıl Kısakürek'e atfedilen veciz bir söz olduğu söylenir.

***

"Ey Oğul! Sözünün seviyesini yükselt, sesinin seviyesini değil."

Ahmet Sandal

Yusuf ÇELİK

Şair, Yazar, İstanbul Ekonomi Fakültesi Öğrencisi.

Gökdelenlerin Gölgesinde Kahramanmaraş'ın Üretim Manifestosu

Geçtiğimiz günlerde Kahramanmaraş merkezde ve Pazarcık'ın vakur atmosferinde gerçekleştirdiğimiz İKTA Dergisi tanıtım toplantılarında; şehrimizin iktisadi ruhu, "üretim ahlakı" mefkûresi üzerine gerçekleştirdiğimiz hasbihal, beklediğimizin ötesinde bir ilgi ve kıymetli geri dönüşlerle karşılandı. Gerek MÜSİAD çatısı altında gerekse gönül sofralarında yankılanan bu düşüncelerin, yerel bir mesele olmanın ötesinde Türkiye'nin iktisadi istikametine dair küresel sisteme sunulmuş "itikadi ve iktisadi" bir itiraz niteliği taşıması, sözün uçuculuğunu yazının kalıcılığıyla tahkim etme zaruretini doğurdu. Bu metin, o gün salonlarda paylaşılan samimi dertleşmeyi dergimizin sayfalarında bir hafıza kaydı olarak sabitlemek ve kadim zihniyetimizin üretim kalesindeki yansımalarını kalıcı bir manifestoya dönüştürmek amacıyla kaleme alınmıştır.

Bir şehrin ekonomisini sadece bugünün verileriyle, 2026 yılının soğuk istatistikleriyle anlamaya çalışmak, bir ağacı sadece meyvesine bakarak değerlendirmek gibidir.

Oysa Kahramanmaraş'ın iktisadi kökleri, Dulkadiroğlu Beyliği'nden Osmanlı'nın "Eyalet-i Zülkadriyye" vasfına kadar uzanan derin bir damardan beslenir. Bizim bugün fabrikalarımızdaki o çalışma disiplini, yüzyıllar öncesinin Ahilik geleneğinden süzülüp gelmiştir.

Dedelerimiz tezgâhlarda ipeği dokurken sadece bir kumaş üretmiyordu; o kumaşa bir "zihniyet" ilmekliyordu. Bugün modern dünya, bize bu kökleri unutturmak için 19. yüzyıldan beri devasa bir illüzyon kurmaktadır. O yüzyılda Londra'daki bankalar ve Manchester'daki fabrikalar dünyaya tek bir reçete sundu: "Ben üreteceğim, siz tüketeceksiniz; ben borç vereceğim, siz ömür boyu o borcun faizini ödeyeceksiniz." Maraş, işte bu reçeteyi yırtıp atan Anadolu'nun en gür sesli itirazıdır.

Homo Economicus Masalı ve Anadolu'nun Vicdan Sermayesi

İktisat fakültelerinde yıllarca bir hayalet anlatıldı: "Homo Economicus". Yani duygularını kapının dışında bırakan, sadece kendi çıkarını düşünen, her adımını bir hesap makinesi titizliğiyle atan o

ruhsuz rasyonel insan... İktisat literatürü bize insanın sadece bir "kâr-zarar cetveli" olduğunu dayattı. Ancak Anadolu'nun iktisadi gerçeğini bu soğuk kitaplarla anlayamazsınız. Eğer bizler o kitapların dediği gibi "saf rasyonel" varlıklar olsaydık, 6 Şubat sabahı dünya başımıza yıkıldığında ne yapardık?

Rasyonel iktisat modellerine kalsa, sermayenin hemen "güvenli limanlara" kaçması, fabrikaların kapısına kilit vurulması gerekirdi. Ama ne oldu? Henüz artçı sarsıntılar devam ederken Kahramanmaraşlı sanayici makinelerin tozunu sildi, şalteri kaldırdı. Bu "irrasyonel" bir davranış mıydı? Hayır! Bu, merhum Sabri Ülgener hocamızın üzerine ömrünü adadığı o "zihniyet" dünyasının bir tezahürüydü.

Ülgener, iktisadi kalkınmanın sadece sermaye birikimiyle değil, ahlaki bir zeminle mümkün olduğunu söyler. Köy kahvesinde bakkalın "borç defterine" duyulan güven, büyük plazaların kredi notlarından daha gerçektir. Bizim ekonomimizi ayakta tutan asıl "sermaye", işte bu güvendir. Geçen gün pazar yerinde bir amcanın tezgahtara, "Oğlum, hakkını helal et; bugün param yetişmedi ama sözüm bakidir" demesi ve pazarcının "Sözün paradan kıymetlidir amca"cevabı, Neoklasik iktisadın asla formüle edemeyeceği bir "güven endeksi"dir. Güvenin bittiği yerde ticaret biter; ticaretin bittiği yerde ise şehir ruhunu kaybeder.

Denizi Olmayan Şehrin Alabalık Bereketi

Modern iktisat kitaplarının "olmaz" dediği, fakat Maraşlıların azmiyle "olur" kıldığı mucizevi bir başarı öyküsü vardır bu şehirde. Bir haritayı yabancı bir yatırımcının önüne koysanız ve "Türkiye'de en çok balık nerede yetişir?" diye sorsanız; size kıyı şeritlerini işaret edecektir. Ama biz ona diyoruz ki: "Dur bakalım efendi! Sen Kahramanmaraş'ı henüz görmemişsin." Burası denizi olmayan bir şehir. Ancak Kahramanmaraş, Türkiye'deki alabalık üretiminin yaklaşık üçte birini tek başına karşılıyor. Baraj göllerimizde, tertemiz su kaynaklarımızda yetiştirdiğimiz o balıklar, bugün Avrupa'nın en lüks restoranlarında servis ediliyor.

Bu başarı, imkânsızlığa mazeret üretmek yerine, imkâna şükürle ve akılla yön vermenin sonucudur. Bu, İbn Haldun'un o meşhur "Coğrafya kaderdir" sözünü, "Çalışmak ve irade kaderi değiştirir"eylemine dönüştürme sanatıdır.

Bizde pamuk yetişiyordu; sadece pamuk satmadık, iplik fabrikaları kurduk. Metal işleme sanatımız vardı; tencere yaptık, metal mutfak eşyasında Türkiye'nin yarısından fazlasını ihraç eder hale geldik. Yani biz, ham maddeye razı olan değil; ham maddeyi alın teriyle yoğurup yüksek katma değere dönüştüren bir üretim kalesiyiz. Mahfi Eğilmez hocanın o meşhur "Yapısal Reformlar" vurgusunu her duyduğumda aklıma bu üretim disiplini gelir. En büyük yapısal reform, üretim ahlakıdır. Bir ülke, dışarıdan gelen sıcak paranın iştahıyla değil; toprağında ter döken çiftçinin ve fabrikada gece vardiyasına kalan işçinin emeğiyle kalkınır.

Enflasyonun Gölgesinde İktisat ve İaşe İlkesi

Bugün dünya ekonomisi "finansallaşma" denilen o canavarın pençesinde kıvranıyor. Kağıt üzerindeki rakamlar büyüyor ama soframızdaki ekmek küçülüyor. Enflasyon, sadece etiketlerin üzerine eklenen rakamlar değildir; toplumun birbirine olan itimadını kemiren sessiz bir kurttur.

Bediüzzaman Said Nursî hazretlerinin o muazzam iktisat risalesinde belirttiği gibi; "İktisat eden, zenginleşir; israf eden, iflasa sürüklenir." Bu uyarı sadece para yönetimiyle ilgili değildir; zamanın, ahlakın ve emeğin israfına karşı çekilmiş bir settir.

Merhum Mehmet Genç hocamızın Osmanlı iktisadı için kullandığı o müthiş "iaşe" ilkesini bugün Maraş'ta yeniden konuşmalıyız. İaşe; halkın ihtiyacı olan malın piyasada bol, kaliteli ve ulaşılabilir olması demektir. Bu ilke, üreticinin kâr hırsını toplumun genel refahıyla dengeleyen bir ahlaki frendir. Eğer biz üretim disiplinini bırakır ve sadece ranta odaklanırsak, Roma'nın düştüğü o meşhur tuzağa düşeriz.

Roma, üretmeyi bırakıp sadece sömürdüğü kaynakları tükettiği gün çökmeye başlamıştır. Bizim yolumuz ise üretimi "halifelik" görevinin bir parçası, yani bir nevi ibadet sayanların yoludur. Turgut Cansever'in uyarısı kulaklarımızda küpe olmalı: "Şehri imar ederken nesli ihya etmeyi unutursanız, ihmal ettiğiniz nesil imar ettiğiniz şehri tahrip eder."

Katma Değerin Peşinde: Genç Zihinlerin Cevheri

Sözlerimi noktalarken yine o kutsal emanete dönmek istiyorum. Biz bu yeryüzünde "Halife" olarak görevlendirildik. Halife; sahip olan değil, sahip çıkan demektir. Ancak bir özeleştiri yapmadan bu tabloyu tamamlayamayız. Evet, iplik ve tencerede deviz; ama neden bu iplikten bir dünya moda devi, bu metalden bir dünya teknoloji markası çıkarmıyoruz? Artık "fason" üretimin konforlu ama kısıtlı alanından çıkmak zorundayız.

Bizim en büyük yapısal reformumuz, gençlerimizin pırıl pırıl zihinleridir. "Katma değer" dediğimiz şey; pamuğa ruh, demire akıl, alabalığa teknoloji katmaktır. Dijitalleşmeyi ve yapay zekayı Maraş'ın kadim sanayi kültürüyle harmanlamak, gelecek nesillere olan borcumuzdur. Şikâyet etmek kolaydır; çözüm üretmek zordur. Ama farkı da bu meydana getirir. Türkiye'nin en büyük zenginliği yer altındaki madenleri değil; gençlerin içindeki cevherdir. O cevher keşfedilmezse, en büyük kayıp yaşanır.

Velhasıl ekonomi soğuk bir matematik değil, sıcak bir vicdan meselesidir. Yeryüzünün halifesi olmak, bir rütbe değil, bir yükümlülüktür. Bakara Suresi'ndeki o büyük başlangıç, bize bir kimlik kartı verdi: "Emanetçi." Eğer biz bu kartı kaybedersek, yeryüzündeki varlığımız sadece bir "bozgunculuk"tan ibaret kalır. İnsanın görevi dünyayı yemek değil, dünyayı yaşatmaktır.

Bugün kendimize şu soruyu sormamız gerekiyor: Biz bu dünyada sahip miyiz, emanetçi mi? Eğer sahip olduğumuzu düşünürsek her şeyi tüketiriz. Ama emanetçi olduğumuzu bilirsek her şeyi koruruz. Kahramanmaraş, 6 Şubat'ta işgale boyun eğmediği gibi depreme de boyun eğmedi; ekonomik zorluklara da asla boyun eğmeyecektir. Çünkü bu şehir, emeği ibadetle, ticareti ahlakla birleştirenlerin kalesidir.

Yeryüzü bize miras kalmadı, emanet edildi. Ve o ödüncü geri verirken, aldığımızdan daha güzel bırakmak zorundayız. Tapusu bizde olmayan bu dünyadan sadece birer kefenle göçeceğiz. O büyük hesap günü geldiğinde, "Yeryüzü sana emanetti, sen ne yaptın?" sorusuna verecek bir cevabımız olmalı.

Selam ve Dua ile…

Çare-siz

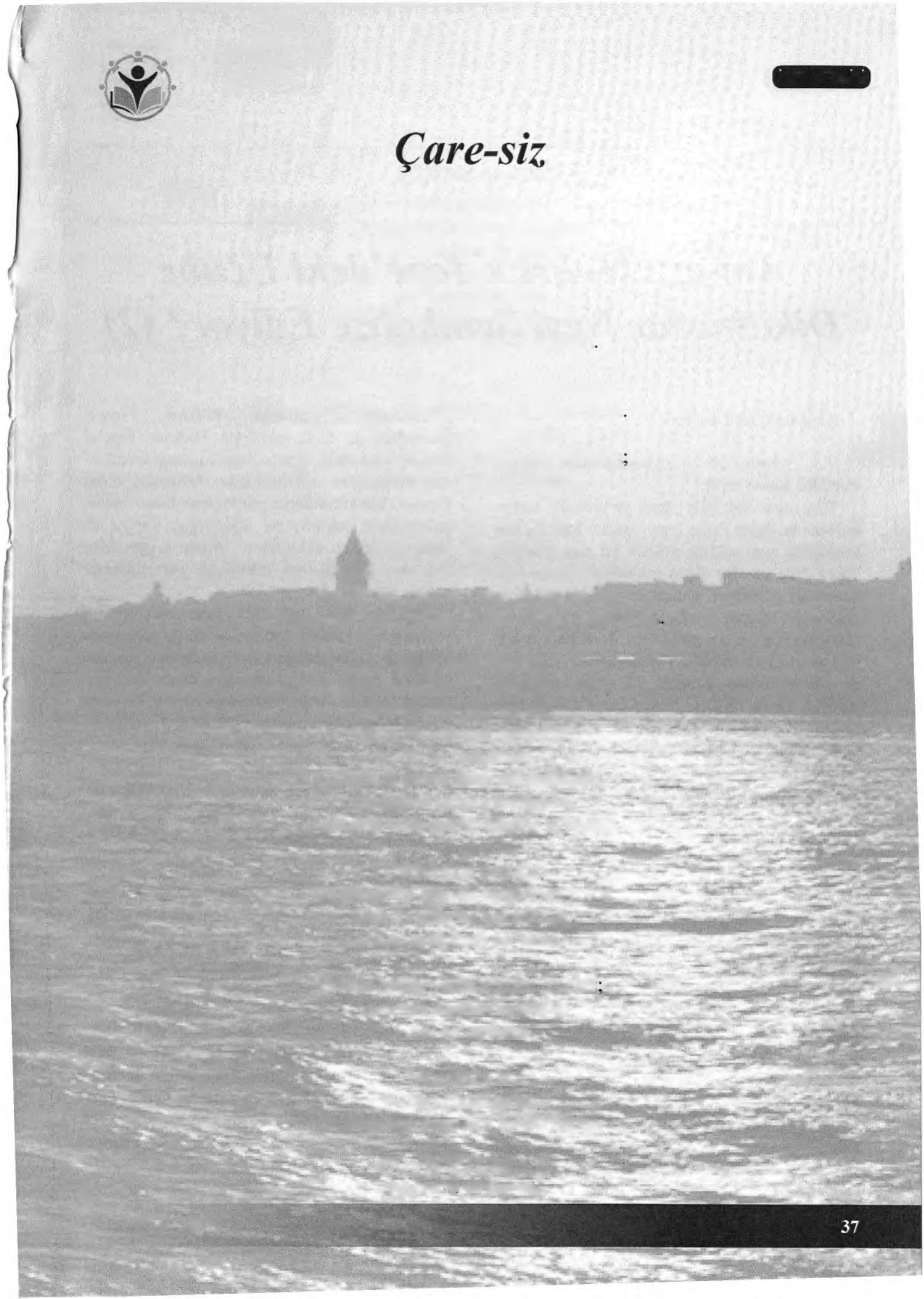

Osman ŞAHİN

Osman Şahin, Emekli Konsolos, Hariciyeci. Bu yazı LinkedIn'den yazarından izinle alınmıştır.

Ankara Hıdırlık Tepe'deki Ucube Dikilitaşlar Neyi Sembolize Ediyor? (2)

(Geçen sayıdan devam)

Elçi, Hıdırlık Tepe'ye çıkmamış ancak siluetini çizmiştir. Şöyle diyor:

"Üzerinde kalesiyle uzun ve yüksek surları bulunan bu dağın [Kale Tepe (Ankara Kalesi)] tam karşısında aynı şekilde yüksek bir dağ [Hıdırlık Tepe] daha var. Bu dağın üstünde de sur ve kale kalıntıları görülüyor. Burası da vaktiyle bir hisar imiş ve bu kalenin ve aşağıda akan derenin [Hatib Çayı] korunması için etrafı tahkim edilmiş. Yukarıda bahsi geçen ve birinin üzerinde kale, diğerinde de sur kalıntıları bulunan iki dağın arasından oldukça büyük bir dere [Hatip Çayı] sert ve hızlı akıyor. Bu derenin üzerinde ve her iki dağın eteğinde birinden diğerine geçebilmek için iri kare taşlardan yüksekçe çok sağlam yapılmış müstahkem bir derbent [Roma Su bendi] var. Bu geçidin üzerinde üç kule bulunmakta. En alttaki kulenin altından şimdi dere akıyor." (5)

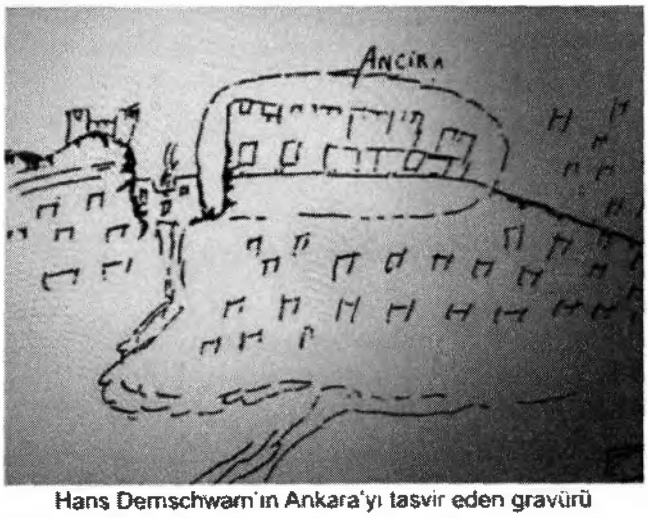

Hans Dernschwam'ın Ankara'yı tasvir eden gravürü

Yabancı seyyahlardan William Francis Ainsworth da 1842 tarihinde Hıdırlık Tepe'yi anlattığı yazısında; tepede Zeus Tapınağı kalıntılarına rastladığını anlatmaktadır. Adıgeçen, Zeus Tapınağı'nın kalıntılarını gördüğünü; fakat "büyük taşlarla inşa edilmiş bir dikdörtgen yapıya ait olduğu anlaşılan kalıntıların yerinde, o gün itibariyle bir ziyaretgahın (türbenin) var olduğunu belirtir. (6)

Hıdırlık Tepe hakkında saha araştırmaları yapıldığında o alanın Ankara Kalesinin yamacında benzer tarihi bir mekân olduğu, kale ile hisar tepe arasında ismini Hatip Ahmed Isfahani'den alan coşkun bir dere aktığı (Hatip çayı), bütün bu yazılı kaynakların anlatımına göre Hıdırlık Tepe'nin sit alanı olması gerektiği anlaşılmaktadır. (7)

***

Öte yandan, 1962 senesinde Irak Hükümeti Türk Şairi Fuzuli'nin Bağdat'taki kabrinin onarımına mukabil Hıdırlık Tepe'deki İmru'ul-Kays'ın türbesini onarmak veya yerine bir türbe yapmak ister. Fakat bu iş sürüncemede bırakılır. (Kaynak: Abdulkadir Erdoğan, Ankara Şehir Tarihçisi, İmru'ul-Kays Sempozyum bildirisi). Ülkemizde 1962 tarihinde bir askeri rejim vardı ve üç dilden divanı olan Türk Edebiyatının ünlü şairi Fuzuli'yi anlayacak ve ona sahip çıkacak bir yönetim kadrosu maalesef o zamanlar iş başında değildi.

***

Netice itibariye, delil niteliğindeki bu kadar bilgilerden sonra Hıdırlık Tepe'deki dikilitaşlar hakkında şu ifadelerle yazımızı tamamlamak mümkündür: Bu kule-anıt İmru'ul-Kays'ın mezarının bulunduğu alana yapılmıştır ve adıgeçen şairle herhangi bir ilgisi yoktur.

Çünkü 1962 de bu şairin mezarının ortaya çıkarılması teklifi sürüncemede bırakılmıştır. Yoksa bu anıtsal kuleler William Francis Ainsworth'un dile getirdiği Zeus Tapınağını mı sembolize etmektedir? Veya Hans Dernschwam'ın resmettiği kuleler midir? Söz konusu ikiz kulelerin tamamlayıcı unsurlarında milyonlarca şehit ismi yazılacak olmasına rağmen bir mescidin bulunmaması şaşılacak bir durum değil midir? Sit Alanına dikilen bu iki anıt direk neyi sembolize ediyor? Bu kadar tarihi bilgi ve görüntülere rağmen, Anıtlar Kurulu'nun tarihi alana böyle bir proje için onay vermesini anlamak da mümkün değil. Birisi bu soruları cevaplandırırsa müteşekkir olacağız. Sahi Hıdırlık Tepe'ye dikilen beton kuleler, Urfa'da Hz. İbrahim'i ateşe atmak için dikilen mancınık direkleri (veya fal okları için dikilmediğine göre) neyi sombolize ediyor.

(5) Hans Denshwam, İstanbul'dan Anadolu'ya Seyahat Günlüğü, (Çev: Y. Önen), Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara 1987

(6) 13 William Francis Ainsworth, Travels and Researches in Asia Minor, Mesopotamia, Chaldea, and Armenia, Vol. I, London 1842, s.133

(7) El-'Avtebî, Seleme b. Muslim es-Suhârî, el-Ensâb, nşr. Muhammed İhsân en-Nas, 4. bas., (Maskat: Vizâretu'tTurâsi ve's-Sakâfe, 2006), I/417-418.

İmru'ul Kays'ın Ankara'da söylediği son şiirleri:

İz bırakan nice darbe ve kan akıtan gözler yarın Ankara'da geride kalacak.

Dilimdeki fesâhat ve eşsiz şiirlerim, kan akıtan gözlerim ve yudumladığım nice içkim / Belki de yarın bu mekânda, Ankara'da gömülecek

Her darbede bıraktığım yara izleri, kan akıtan gözlerim

En güzel şiirlerim, yarın Ankara'da kalacak.

Her darbede bıraktığım yara izleri, güzel sözlerim

Kandan akan gözyaşlarım ve en güzel kasidelerim, Yarın Ankara'da geride kalacak.

Hubli Ahmed İsfahani'nin Hıdırlıtepe'deki kabri 1930
Evliya Çelebi buradan "Hazret-i Hızır ziyaretgâhı" diye bahseder. Burası, İslâmiyet'in yayılmasında önemli payı olan sip erenler veya gazi erenlerden bir şefinin türbesi olmalıdır.

Şairin Ankara'da söylediği rivayet edilen diğer beyitler, yine ölümünden hemen önce Ankara'da söylediği beyitlerdir. Rivayete göre yakınındaki mezarda kimin yattığını sormuş, "krallardan birinin kızına aittir" cevabını alınca aşağıdaki beyitleri söylemiş ve öldükten sonra da bu mezara yakın yere gömülmüştür:

Ey komşum mezar yakındır bana ve Asib Dağı'nın olduğu yerdedir

şimdi benim yurdum Ey komşum her ikimiz de yabancıyız burada ve

her yabancı yakın olur başka bir yabancıya.

Bu beyitler İmruu'l-Kays son beyitleriydi. Rivayete göre Hz. Ömer'e bu iki beyit okunduğunda çok beğenmiş ve keşke iki değil de on beyit olsaydı da elimde ne var ne yok feda etseydim, demiştir. Aynı beyitler üç beyit artırılmış olarak şairin divanında şu şekilde geçmektedir:

Ey komşum dönüp dolaşıp bulur bizi musibetler ve ben Asib Dağı'nın olduğu yerdeyim şimdi.

Ey komşum her ikimiz de yabancıyız burada ve her yabancı yakın olur başka bir yabancıya.

Bize ulaşırsan şayet aramızda yakınlık olur, ayrılıp gidersen yabancı yine yabancı kalır.

Ey komşum geçip giden geri gelmez artık ve gelecek olan bir gün mutlaka gelecektir.

Yabancı kimse yurdundan uzak olan değil, lakin toprağın altında olan kimse yabancıdır.

İmru'ul-Kays'ın Ankara'da inşad ettiği kasidelerden biri de es-Siniyye isimli kasidesidir. Bu kasideyi Ankara'da ölümünden önce söylediği farklı kaynaklarda zikredilmektedir. Söz konusu kasidenin beyitleri şu şekilde olup vücudunun her tarafını yaralar kuşattığında inşad etmiştir:

Ases denen şu kadim mekâna gelin, orada ben sanki sağır bir mekân ile konuşmaktayım.

Yurdun ahalisi eskisi gibi olsa idi, öğlen vakti ya da gecenin bir vakti dinlenirdim yanlarında.

Tanımazdan gelmeyin beni, bahar mevsiminde Gavl ve Elas'a gelirdi bu yurdun ahalisi.

Görürsün ki uyku görmez gözlerim ve bu halim beni geceleri gözüne uyku girmez hale getirir.

Gecenin bir vakti ulaştı bu hastalık ve tekrar hasta olmaktan korktuğum bir zamanda yine ulaştı bana.

Nice muhtaç kimseye yoldaş oldum, yardım edip savundum ta ki rahata kavuştu ve nice günler yürüyerek güzel körpe kızlara vardım.

Sesimi duyup gelir o kızlar, annelerinin sesini duyduklarında hızlıca yanına varan yavru develer gibi.

Bilirim ki bu kızlar malı az olanı da yaşlandıktan sonra sırtı kamburlaşan kimseyi de sevmezler.

Ben ki hayatın musibetlerinden korkacağımı bilmezdim ki şimdi elbiselerimi giyemeyecek kadar takatsiz biriyim.

Bedenim bir defada ölseydi keşke, gel gör ki bedenimi bir hastalık kapladı ve pare pare düşüp ölmekte şimdi.

Sıhhatli biri iken kanayan yaralar kuşattı bedenimi,

Ölümüm bile şimdi bir ümitsizliğe dönüştü sanki.

et-Tammâh uzak yurdundan çıkarak bir hastalık getirdi,

bir hastalık ki tabipler aciz kaldı bulmakta çaresini.

Her yokluktan sonra zenginlik olsa ve yaşlılıktan sonra uzun ömür ve giyinme imkânı olsa keşke.

İmru'ul-Kays'ın Ankara'da inşad ettiği kasidelerden biri de bedenini kuşatan yaraları gördüğünde söylediği şiirlerden biridir. Şair, söz konusu beyitlerinde şunları söylemektedir:

Kimindir uzun zamanın geçmesiyle eskiyen ve izleri silinmiş olan bu metruk diyar. Bazen görürsün yaraların kuşattığını beni, eklem iltihabına düçar olmuş hasta misali.

Öyle yaralar ki giyilmediği halde eskiyip püskümüş bir cüppeyi andıran bir elbise içinde bıraktı beni.

Yedi meşhur muallaka arasında ilk sırayı alan uzun kasidesine iki kişiye hitapla başlaması, arkadaşlarını durdurup sevgilisinin göç ettiği yerde yok olmaya yüz tutmuş izler ve kalıntılar önünde kendisiyle birlikte ağlamaya davet etmesi İmru'u-Kays'tan kalma bir gelenektir.

Not: İmru'ul-Kays'ın Ankara ile ilgili şiirlerinin bu tercümeleri Mardin Artuklu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap Dili ve Edebiyatı Bölümünden Doç. Dr. Ahmet ABDÜLHADİOĞLU'nun 2024 tarihinde Ankara'da düzenlenen "İmru'ul-Kays Sempozyumu"nda sunduğu nadide bilgi ve kaynaklar içeren tebliğinden alınmıştır.

Bir Safah'tan Öte Kitap Dostu: Yaşar TÜRKKORUR

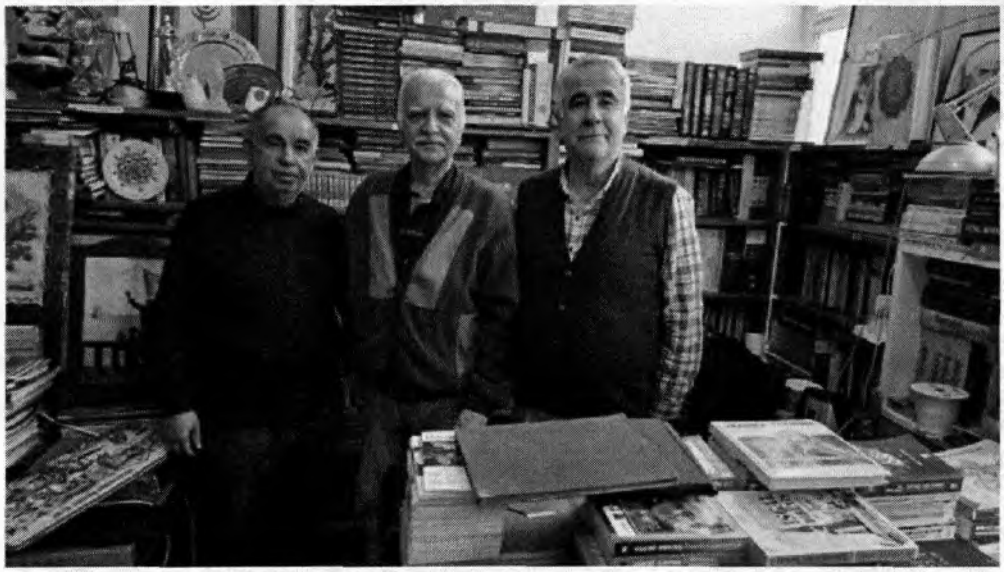

Kahramanmaraş'ın 1920 yılında düşman işgalinden kurtuluşunda kurtuluş ateşini ilk yakanlardan Rahmetli Sütçü İmam'ın torunu Yaşar Türkkorur Ağabeyimizi Sahaf Dükkanında Hukukçu Durdu Güneş Hemşehrim ile birlikte ziyaret ederek hasbihal eyledik.

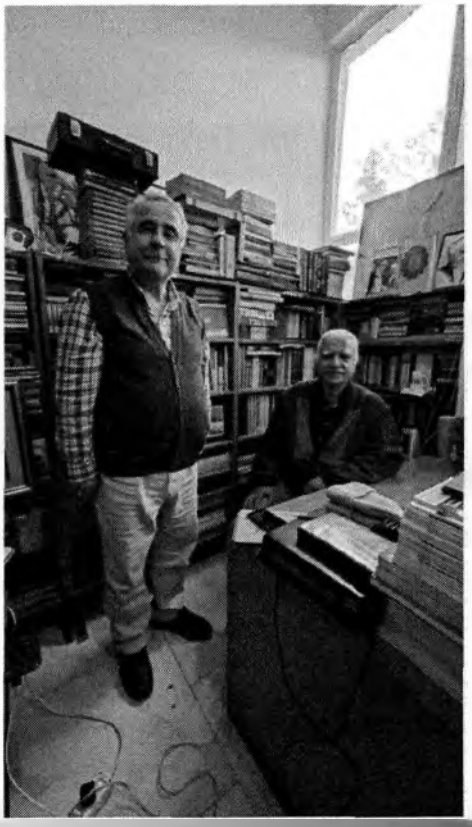

Kahramanmaraş'ın 1920 yılında düşman işgalinden kurtuluşunda kurtuluş ateşini ilk yakanlardan Rahmetli Sütçü İmam'ın torunu Yaşar Türkkorur Ağabeyimizi Sahaf Dükkanında ziyaret ederek hasbihal eyledik. İnşallah kendisi ile kitap ve sahaflık üzerine bir söyleşi çerçevesinde sohbet gerçekleştirip onu da dergimizde yayınlayacağız.

Ankara'da Dost Ziyaretlerinde Bulunarak Dergimizi Hediye Ettik ve Tanıttık

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyeleri Hocalarımızı Dergimizin Başyazarı Ali Küçükdağlı ve Derneğimizi Üyesi Murat Gürel ile birlikte ziyaret ederek hasbihal eyledik ve kendilerine İKTA Dergimizi takdim ettik.

Ankara İlahiyat Fakültesi Dekanı İrfan Aycan'ı İKTA Dergisi Başyazarı Ali Küçükdağlı ve Derneğimizin Üyesi Murat Gürel ile birlikte ziyaret ederek hasbihal eyledik. Kendilerine İKTA Dergisini takdim ettim.

İran İslam Cumhuriyeti Kültür Müsteşarı Seyid Kasım Nazimi Kardeşimi Derneğimizin Yönetim Kurulu Üyesi Sayman Safa Berat Arık ve Dergimizin Başyazarı Ali Küçükdağlı ile Derneğimizin Üyesi Murat Gürel ile birlikte ziyaret ederek hasbihal eyledik. Kendilerine Dergimizi takdim ettik.

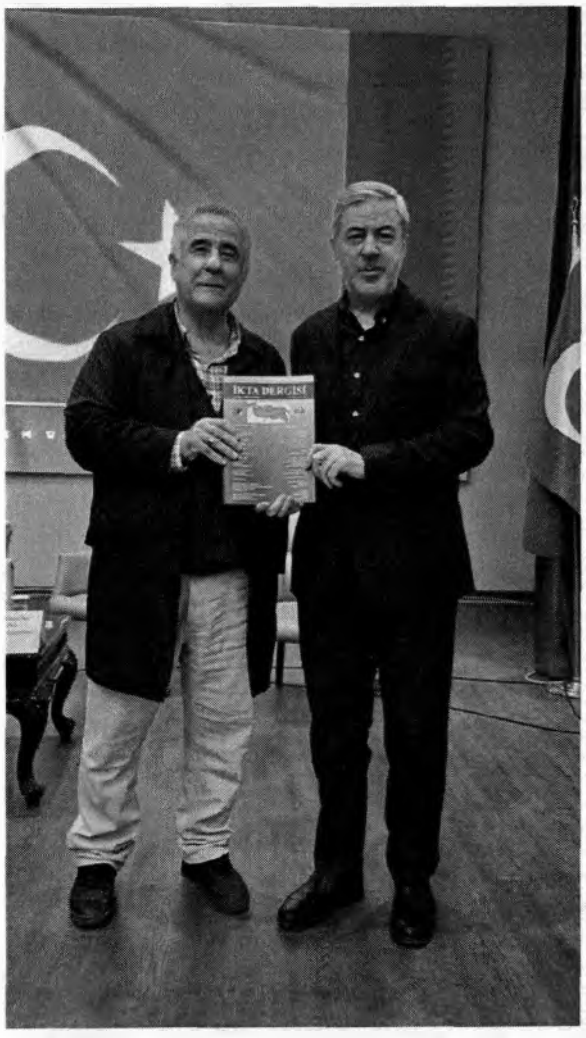

İran İslam Cumhuriyeti Kültür Müsteşarı Seyid Kasım Nazimi Kardeşim ile Sebilürreşad Kültür ve Sanat Merkezindeki "ABD'in Emperyalist Kıskacındaki İran" başlıklı bir panel sonrasında hasbihal ederek Dergimizi hediye ettim.

MTA Orta Anadolu Bölge Müdür Yardımcısı Murat Korkmaz Kardeşimi ziyaret ederek hasbihal eyledik. Kendilerine İKTA Dergisini takdim eyledim.

Kahramanmaraş Merkezde Hemşehrilerimize Dergimizi Hediye Ettik ve Tanıttık

Kahramanmaraş'ta ikamet eden çocukluk arkadaşım Ali Akınbingöl'ü çalıştığı işyerinde ziyaret ederek kendisine İKTA Dergimizi takdim ettik. Emekli olduğu halde çalışıyor, maşallah.

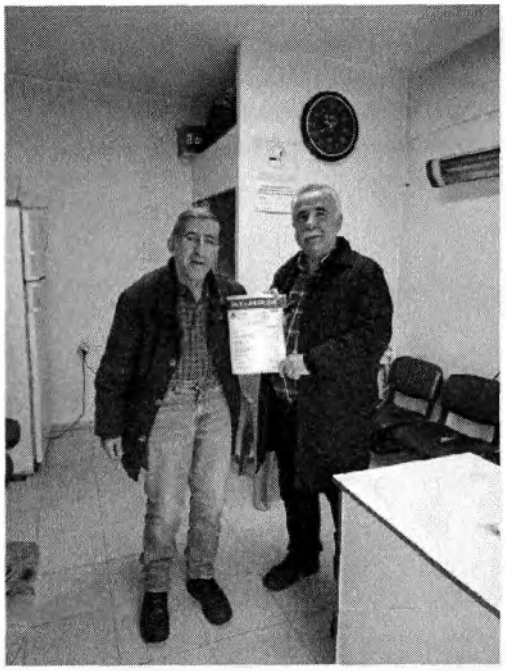

İKTA Dergisi her yerde. Kahramanmaraş Mağralı Mahallesinde Berber Tahir Delioğlan ve Hırdavat ile İnşaat Malzemeleri Bayii Mustafa Nazmi Hacıbebekoğlu'nu ziyaret ederek hasbihâl eyledik ve Dergimizin mevcut dört sayısını da takdim ettik.

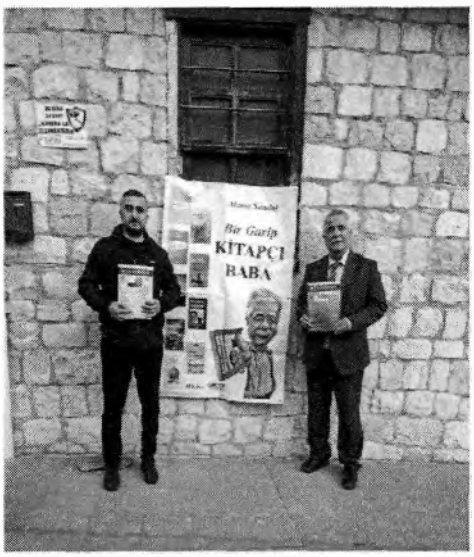

Damadım Serhat Yavşan ile Kahramanmaraş MÜSİAD'taki Konferansım öncesi İKTA Dergimiz ile bir hatıra resim çektirdik.

Dergimizin yazarı ve Kahramanmaraş Birlik Platformu Kurucusu Alper Eskikılıç'a Dergimizi takdim ettim.

Kahramanmaraş'ta kurulu bulunan Köy Çiftlikleri isimli Gıda Satış Zincirinin sahibi ve Kalakengerler Şirketinin Kurucusu Vahit Kalakenger'e Dergimizi takdim ettim.

Kahramanmaraş Pazarcık'ta Hemşehrilerimize Dergimizi Hediye Ettik ve Tanıttık

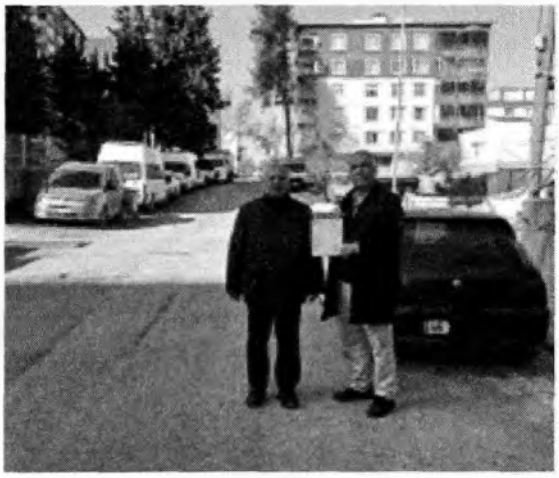

Aynı mahallede büyüdüğümüz ve aynı zamanda okul arkadaşım da olan Halil Gözlüklü'ye dergimizi takdim ettim.

Pazarcıklı İki Genç Kardeşim Emre İlmeç ve Serkan Şanlıdağ'a dergimizi takdim ettim.

Pazarcık'ta Halis Pastanesi Sahibi ve Çalışanı Ali Büyükçapar ve Erdal Duman Kardeşlerime dergimizi takdim ettim.

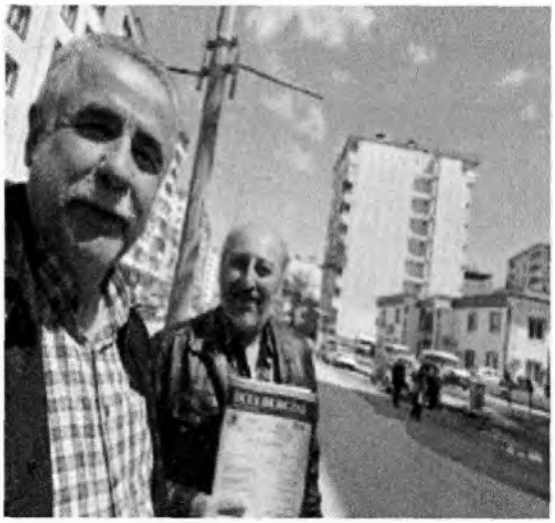

Aynı mahallede büyüdüğümüz Hasan Aksuvar Kardeşime dergimizi takdim ettim.

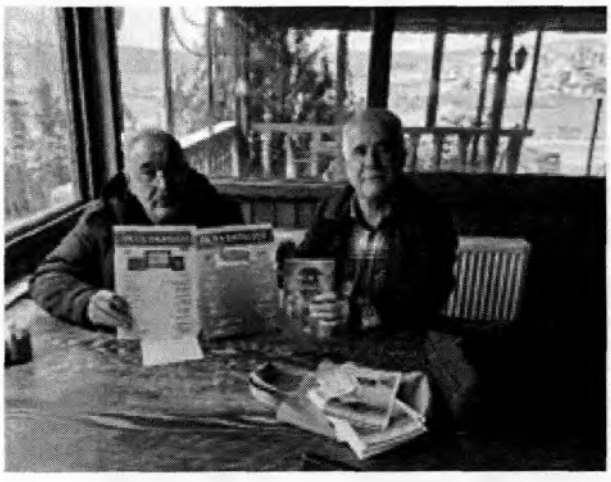

Derneğimizin Üyesi ve Dergimizin Yazarı Emekli Eğitimci Ahmet İspirdoğan Ağabeyime dergimizi takdim ettim.

Derneğimizin Üyesi ve Osmanlı Ocakları Kahramanmaraş Pazarcık Temsilcisi Muhterem Apaydın Kardeşime dergimizi takdim ettim.

Pazarcık Merkez Taksi Durağını ziyaret ederek Hemşehrilerimiz Şoför Esnafları Mehmet Emin Arık ile Şıho Karatarla Ağabeyimize İKTA Dergimizi takdim ettik.

Pazarcık Merkez Taksi Durağını ziyaret ederek Hemşehrilerimiz Şoför Esnafları Şıho Karatarla ile Mesut Aygördü Kardeşimize İKTA Dergimizi takdim ettik.

Yıl:1973

BİR YOLCUNUN DUASI

14.10.2025 günü 17 km'lik yolda
ruhuma ilham olunan bir şiir, bir dua.

Gidiyorum, yol gide gide kısalır.
Ne olacak halim, Ey Allah'ım!
Gittikçe bir düşünce beni alır.
Yalnız tektir sualim, Ey Allah'ım!

Amel defterim sağdan mıdır acep?
Gaflet içinde gezdim, dolaştım hep.
İnşallah kolay veririm hesap.
Al Cennetine sağ-salim, Ey Allah'ım!

Yolcu konuktur, yolcu gariptir.
Yol dediğin ipince bir iptir.
Yüce Rabbim bize tek sahiptir.
Şaşırtma çizgim-yolum Ey Allah'ım!

Bu hayat zor mu zor, en çetindir.
Yalnız Hak Yolda gidene tekindir.
Yaşanması gereken İslam dindir.
Yaşat halim-selim, Ey Allah'ım!

Sağım-solum her yer tehlike dolu.
Sabır, şükür ile geçmeliyim yolu.
Kimse yenemez böyle bir kulu.
Hayırlı olsun ahvalim, Ey Allah'ım!

Şeytana uymaktan gelir mutsuzluk.
İşte budur en büyük bahtsızlık, yurtsuzluk.
Sen umut verirsin, şeytan umutsuzluk.
Ben ümitvar bir kulum, Ey Allah'ım!
Ben ümitvar bir kulum, Ey Allah'ım!

Vesselam.

Ahmet Sandal

Not: Bu şiir boyunca dile getirdiğim tüm dua ve niyazım yalnızca kendim ve ailem için değildir. Benim görüşümde ve fikrimde olan ve şahsımı severek beni saygıyla yadeden, benim için iyilik ve sağlık dileyen herkes için de aynı dua ve niyaz ile Yüce Rabbime (cc) yalvarıp yakarıyorum. Elhamdülillah.

Altıntaş1
MADENCİLİK

ALTINTAŞ MADENCİLİK

Şafak Mah. 871. Sok. No:28 Gölbaşı/ANKARA

0 312 485 23 52

Bize "iyi olmak" hep tavsiye edildi.
Ancak doğru olmak pek de tavsiye edilmedi.

İyilik ve doğruluğun aynı şey olduğunu sandık.
Oysa her iyilik, doğruluk anlamına gelmez.

Ama her doğruluk bir iyiliktir.

İyi ve merhametli bir insansak, bu bizim adil ve
doğru bir insan olduğumuz anlamına gelmez.

Ancak adil ve doğru bir insan olduğumuzda,
bu aynı zamanda iyi bir insan olduğumuz anlamına gelir.

İyilik ve doğruluk arasında kalsanız ne yapardınız?
Sizi bilmem, ben doğruluğu seçerdim.
Çünkü doğruluğun içinde iyilik de vardır.

Kitapçı Baba Ahmet Sandal